1855. TWEE EN DERTIGSTE JAARGANG. N°. 62.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag**. De prijs is per *drie maanden* te Assen ƒ 1.85, buiten Assen franco per post ƒ 2,00.

ZATURDAG 4 AUGUSTUS.

De prijs der Advertentien is van tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve 35 cent zegelregt.

Bij deze Courant wordt een BIJBLAD uitgegeven.

GEDEPUTEERDE STATEN van de Provincie Drenthe,

Brengen door deze ter algemeene kennis, dat, tot het doen van herstellingen aan de Brunstingerbrug, over de Beilervaart, onder de gemeente Beilen, de passagie over die brug van en met den 15den tot en met den 23 Augustus zal zijn gestremd.

ASSEN, 31 Julij 1855.

Gedeputeerde Staten voornoemd:
De Voorzitter, DE VOS VAN STEENWIJK.
De Griffier, W. H. HOFSTEDE.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

2 AUGUSTUS.

Nog altijd hebben wij niets beslissends uit de Krim te melden, maar de dag, waarop wij verschrikkelijke dingen zullen hebben te zeggen, nadert. Wat de menschelijkheid hoopte: "het opheffen van het beleg van Sebastopol," schijnt niet tot vervulling te kunnen ingaan, vóór eene worsteling op leven en dood om den Malakoff-toren, de zoogenaamde sleutel van Sebastopol, althans, de ingang tot de schippers-voorstad.

"Valt de toren, dan is de voorstad ons!" zeggen de geallieerden.

"Valt de toren, dan loopen wij terzelfder tijd storm en *Sebastopol* is ons!" voegen anderen er bij.

"Wint gij den toren, dan staat gij onmiddelijk voor eene tweede verdedigingslinie, wier bemagtiging u nog meer bloed zal kosten dan die des torens!" hoort men ginds.

"Wint gij den toren en met hem de voorstad, dan zijt gij nog verre van het bezit van Sebastopol!" zegt men ginds.

Wat er uit te gelooven?

Laat ons, in plaats van hierop altijd een onbepaald, en in elk geval twijfelachtig antwoord te geven, mededeelen hoe het in de Krim is gesteld.

De geällieerden zullen al het mogelijke doen om den Malakoff-toren in hunne magt te krijgen en houden er zich vrij zeker van, dat het lot der Schippers-voorstad afhangt van den bezitter van den toren en van het fort Redan. Sedert 18 Junij hebben duizenden en duizenden gewerkt, om de belegeraars in veiligheid, der geduchte sterkte nader te brengen, en zoo staan nu hunne voorposten slechts 35 a 40 ellen daarvan verwijderd!

De Russen wordt dit te benaauwd en zij doen dus gedurig uitvallen, ten einde te verwoesten wat hunne vijanden beschut, maar het schijnt dat zij hierin niet, althans niet naar wensch, slagen. Wat op zoo kunstmatige en tevens moeitevolle wijze is verkregen, bleef in 't bezit der geällieerden.

Gelijkelijk werpen de Russen uit den toren en van de schansen den geheelen dag en den geheelen nacht bommen, granaten, kogels en schroot op en in de loopgraven hunner vijanden. Het: "pas op een bom!" wordt onophoudelijk gehoord en men heeft naauwelijks den tijd om zich in veiligheid te bergen. Waar echter geen bom valt, valt een kogel en waar die zich niet laat zien, staat men onder een regen van schroot en waar ook die niet met den dood dreigt, plaagt de zon met verschrikkelijke hitte of een heirleger van groote en lastige vliegen tergen den dapperen krijgsman. Een bom grijpt hij des noods en maakt hem onschadelijk, doch de vlieg is niet te overwinnen of voor goed te verjagen. Zij vlugt om er onmiddelijk weer te zijn. Zij vooral, maakt het leven in de Krim lastig.

Zoo verliezen de geällieerden, zonder ernstig gevecht, dagelijks gemiddeld 40 man.

Er zijn nog altijd, die beweren dat de geällieerden, als zij de Schippers-voorstad, dat is het zuidelijk gedeelte van Sebastopol overmeesteren, zich daar zullen nestelen en de Krim verlaten, ten einde het hoofd-tooneel des oorlogs aan de Donau te verplaatsen. Varna zou dan het centrum der oorlogs-operatien worden en daar aanvankelijk 180.000 man bijeenkomen. Anderen verzekeren, dat de oorlog voortaan alleen ter zee zal worden gevoerd. Ook vindt men er, die Polen in beweging willen brengen, meenende, dat daar de vleugel is te knakken die Rusland's sterkte zou verlammen. De Polen zelve zijn echter in twijfel, of het wel zaak is, om de hulp van anderen tot herstel van de zelfstandigheid huns vaderlands in te roepen. Keizer Alexander toch is Polen genegen; hij herstelde reeds de Poolsche taal en schijnt meer gewenschte veranderingen op 't oog te hebben. Zullen de Polen de zekere kans op verbetering tegen eene onzekere in de waagschal stellen?

Hoe 't zij — een tweede aanval op den Malakoff toren, en welligt, want dat kan zich uit het resultaat van den aanval ontwikkelen, een algemeene storm op Sebastopol, hebben wij elk oogenblik te wachten. Terwijl in het kamp der belegerden en achter de verschansingen en muren van Sebastopol, duizenden gereed staan om den dood op het voorwaarts! te gemoet te gaan, zitten de telegrafisten overal gereed om het "gewonnen!" of "teruggeslagen!" bekend te maken aan hen, die des morgens en des avonds in de huiskamer of in societeit of koffijhuis soms morrend op die tijding zitten wachten.

Het zoo lang door de woorden "uit de Krim geen belangrijk nieuws," getergd geduld, zal dus weldra worden bevredigd. Wil men toch ginds *Sebastopol*, tot welken prijs ook — hier eischt men *nieuws*, en brengt de telegraaf dat niet, dan bederft hij voor menigeen het genoegen van den geheelen dag.

Om deze eenigzins tot nadenken te brengen, ten aanzien van hunne bloedige eischen, lasschen wij hier een brief in uit de Krim, en wel ten aanzien van de verpleging der zieken, alsmede een tooneel uit een hospitaal. De lezer kan dan eens opmaken, welk verschil er zou zijn tusschen zijn ziekbed en dat eens soldaats "in het land der tranen."

"De ambulance bestaat uit drie of vier vervallene muren die eene ongeregelde groep vormen, drie houten barakken en een zeker aantal tenten. De gewonden lagen naastelkander. Men had van alle divisiën eene versterking van geneeskundige hulp ingeroepen, men beijverde zich de ligtgewonden een provisioneel verband te leggen, men liet hen, wier wonden doodelijk schenen, in de tenten brengen, en men zond allen, wier toestand eene onmiddelijke operatie vereischte in een der barakken.

"Maar de ijver der artsen en officieren van de administratie vermogt de verwarring niet te stuiten. Op den grond lagen vijf honderd arme drommels, bedekt met stof en bloed. In een der barakken verrigtte men de operatien, er waren twee tafels, waarop men onafgebroken van den vorigen dag tot den volgenden avond ten tien uur amputeerde. De soldaat noemt dit de *slagtbank*, en de chirugijn en chef het groote *mes*. Op die plaats was een reuk van menschenbloed, die walging en braking veroorzaakte.

"Men hoorde geene klagten op dat groote veld, bedekt met door kogels en schroot verminkte soldaten. Men hoorde slechts de bevelen der officieren van de administratie en de appels der artsen.

"De gewonden, die zich konden voortslepen, kropen naar de deur van het slagthuis om des te eerder aan beurt te zijn. Ik heb het vreemd schouwspel gezien dat eene operatiezaal oplevert, belegerd door de ongelukkigen die de amputatie hunner leden vorderen. Ik heb een Marseillaan gezien, Chastelin genaamd, korporaal bij het 10de bataillon jagers, te voet, wiens voet door een splinter van een bom verbrijzeld was, en die zelf de tafel ging bezetten, die door een zijner kameraden verlaten werd. Ik heb hem zelfs geactheriseerd, en hij was zoo verheugd zijn voet verloren te hebben zonder het te voelen, dat ik niet dacht, dat hij ooit zou ophouden er over te spreken. Nooit kwam de dankbaarheid van een zieke mij levendiger en treffender voor dan van dien man. ""O! die goede menschen — zeide hij — en wat zijn zij handig! Dat hebben zij goed gedaan! Ik heb er niets van gevoeld! Zij zijn allen gedecoreerd, Zij verdienen het wel!"" Toen kwamen de tranen in zijne oogen. ""Zie mijnheer — zeide hij — ik moet u een geschenk van Chastelin geven; gij zult u Chastelin herinneren."" Toen stak hij de hand in den zak en haalde er met moeite een voorwerp van eenigen omvang uit. ""Het is weinig — vervolgde hij — maar het is al wat ik bezit"" Het was zijne veldflesch! Ik bedank je, mijn dappere kerel, ik bedank je, zeide ik, maar gij zoudt misschien beter doen met het dengene te geven, die u geopereerd heeft. ""Gij hebt inderdaad gelijk!"" hernam hij. Ik riep den chirurgijn, die de operatie verrigt en die juist een verband gelegd had. Chastelin drukte hem de hand, kuste die en bood hem de flesch aan. Deze kleine scène eindigde met een edelmoedigen strijd tusschen den chirurgijn en mij, waaruit volgde, dat ik eigenaar ben gebleven van het kostbaar geworden voorwerp."

3 AUG.

Nu willen wij iets uit het werkelijk militair leven mededeelen, en wel twee brieven, die, van het oorlogsveld geschreven, veel belang inboezemen.

Een brief uit het Fransche kamp van 7 Julij zegt het volgende:

"Sedert den aanval op den Malakoff-toren op den 18 Junij heeft er geen gevecht plaats gehad. Volgens de berigten van deserteurs en spionnen mogt men een ernstigen aanval vreezen, want, zegt men, generaal Luders zou met 50.000 man komen, om de verloren werken en den Groenen Heuvel, het kostte wat het wil, te veroveren. Hoewel het niet zeer waarschijnlijk was, dat die inlichtingen juist waren, zoo moet men ze toch niet veronachtzamen, en sedert de laatste drie dagen zijn onze waakzaamheid en voorzorgen grootelijks toegenomen. De Russen van hunnen kant zijn ook bestendig op hunne hoede, wijl zij een nieuwen aanval vreezen. De versterkingen, die den 15, 16 en 17 Junij in de stad zijn gekomen, zijn er niet weder uitgegaan; daarenboven zijn voor eenige dagen nog 2000 man binnengekomen, zoodat het garnizoen nu 30,000, in plaats van 20 à 25,000 is, zooals in het begin.

"De werkzaamheden worden aan beide zijden met ijver voortgezet; wij zullen weldra eene nieuwe parallel voltooid hebben, die voorbij de steengroeven loopt, waar de 5de divisie eene schuilplaats heeft gevonden, toen zij van den aanval op de verschansing terug keerde, en waaraan zij het te danken heeft, dat zij geen grootere verliezen heeft geleden. Deze parallel loopt om den Groenen Heuvel, en bevindt zich aldus tegenover den Malakoff-toren en het klein Redan.

"Aan de zijde der scheepshelling rigt men eene batterij op onder het oude Russische werk van *den tweeden Mei*. Deze batterij zal de Russische stoombooten beletten zich over de baai der scheepshelling te stationneren en in die rigting te vuren. Het is te betreuren, dat zij niet reeds bestond ten tijde van den aanval op den Malakoff-toren, wijl de divisie Mayran alsdan niet zulke belangrijke verliezen geleden had, welke voornamelijk veroorzaakt werden door het schrootvuur van die stoombooten.

"Sedert eenigen tijd doen de Engelschen niets meer. Zij zenden enkel elken avond hunne tirailleurs. Men zegt, dat zij van den aanval op het Redan hebben afgezien en daarom niet meer werken. Maar, vraagt men, wat zullen zij dan aanvallen? Intusschen bevinden zij zich in hunne barakken, maken den ganschen dag muziek en exerceeren, en de officieren zitten altijd te paard. In een woord, zij nemen er een goed leven van.

"Men is de bastions van den Mast, van het Centrum en van de Quarantaine tot op 40 Ned. ellen genaderd. De met tandwerk bezette muur, die in het begin bijna de eenige versterking uitmaakte, is bijna gesloopt, maar daarachter bevinden zich de aarden verschansingen. Het is waarschijnlijk, dat men ze zou bemeesteren zoo men ze bestormde, maar men zou er veel volk bij verliezen en weder nieuwe verschansingen voor zich zien; daarenboven zijn de straten gebarricadeerd en de huizen er op ingerigt, om van kanonnen voorzien te worden, zoodat het eene herhaling op grootere schaal van het beleg van Saragossa zou worden. Men zou genoodzaakt zijn, bij elken stap een aanval te ondernemen, hetgeen veel volk en tijd zou kosten. Daarom heeft men met de werken aan de linkerzijde opgehouden, behoudt men slechts de loopgraven, en heeft men alle pogingen vereenigd op den Malakoff-toren en het klein Redan, want daar bevindt zich eigenlijk Sebastopol, wijl, zoo het ons gelukt het klein Redan te bemagtigen, wij meester zijn van de batterij van het voorgebergte. Bovendien zal dan onze artillerie in staat zijn de geheele reede te bestrijken en de vloot in den grond te boren, hetgeen het hoofddoel is, dat men zich voorstelt, ten einde de gemeenschap van het garnizoen met den noorder oever te beletten en aldus de stad geheel in te sluiten. Men behoefde dan zelfs den toren niet aan te vallen, en zou kunnen wachten tot de Russen zich uit gebrek aan levensmiddelen overgaven.

"Het is bijna zeker, dat dit de plannen zijn, en men kan zulks nu vrij zeggen, wijl men in eenige dagen eene dubbele mijn zal hebben voltooid en er dan geen twijfel meer zal bestaan omtrent de punten waarop men aanvalt — men begint aldus de regelen van den aanval der vestingen te volgen, die men tot nog toe niet in practijk kon brengen; — maar ook dan, bij opening der dubbele mijnen, zullen de ware zwarigheden zich vertoonen, want bij het beleg eener gewone sterkte, die altijd eerst wordt ingesloten, vordert men slechts naar mate het vuur der belegeraars dat der belegerden tot zwijgen brengt, en als men in de gracht afdaalt, en vooral als men storm gaat loopen, moet het kanon der vesting tot zwijgen gebragt zijn, hier gaat het echter geheel anders. De Russen hebben niet alleen het materieel eener groote vesting ter hunner beschikking, maar ook het veel belangrijker materieel hunner geheele vloot, zoo bevindt zich, volgens het verhaal van een gevangen genie-officier, bij elk stuk geschut een ander, geheel gemonteerd en op zijne affuit, bestemd ter vervanging van het stuk op de batterij, voor het geval dat dit onbruikbaar wordt. Met zulke hulpmiddelen, en vooral met de verwonderlijke snelheid, waarmede zij de aarde opwerpen, is het niet moeijelijk te voorzien, dat de Russen ons hevig weêrstand zullen bieden en alle pogingen aanwenden, om hun vuur zoo veel mogelijk op de opening onzer mijnen te concentreren."

In de correspondentie van de *Times* uit het kamp voor Sebastopol van den 15 Julij, leest men het volgende:

"De volgende brief is voor een dag of twee in mijne handen gevallen, toen ik een verlaten dorp, op ongeveer twaalf mijlen van Balaklava, bezocht. Het schrift is van de hand eener vrouw, de datum, die van de verovering des Groenen Heuvels, de plaats een dorp ten noorden van Sebastopol. De bijzonderheden van zuiver huishoudelijk belang sla ik over, en bepaal mij slechts tot de vertaling van hetgeen betrekking heeft op de politieke en krijgsgebeurtenissen.

" 26 Mei . . . . 7 Junij.

""Uw toestand, mijne dierbare zuster, schijnt mij zeer netelig toe. Zoo ik de beweging van den vijand goed beoordeel, kan hij niet ver meer van Torop zijn. De weg van Baïdar is vernield. Wij hebben schansgravers langs de kust gezonden, om de wegen te vernielen, zoo de vijand mogt komen. In uw brief van den 12 (24) Mei, meldt gij mij, dat alles in den omtrek uwer woonplaats stil was, dat kan nu niet meer zoo zijn. Kertch is ingenomen. Te Arabat is een slag geleverd, waar wij de overwinning hebben behaald. Men zegt zelfs, dat een Russisch leger tegen Parijs in aantogt is.

""Tot dusverre gaat te Sebastopol alles goed. Heden heeft de vijand veel gebombardeerd, maar meer heeft hij niet gedaan en meer zal hij ook niet doen; hij kan tegen ons niets van belang ondernemen. Mama, die juist gearriveerd is, zegt, dat men de stad onmogelijk herkennen kan, zoo zeer is zij veranderd en verandert zij nog dagelijks, door de fortificatiën, die men er oprigt.

""Bij de Severnaya gaat men als onder eene poort, aan beide zijden van den weg zijn sterke batterijen. Terwijl Mama er zich bevond, was er alles stil, zij heeft er zelfs een nacht kunnen doorbrengen. Men zegt, dat het tooneel des oorlogs weder naar den Donau zal teruggebragt worden.

""Ik voor mij vind, dat die heeren ons sedert lang vervelen en ons wel wat rust mogten laten. Dadelijk na hun vertrek zal Sebastopol herbouwd worden.

""De tegenwoordige stad zal in eene vesting veranderd worden.""

"De schrijfster spreekt vervolgens van haar geel kleedje, dat zij denkt aan te doen, om zich te Sebastopol te laten portretteren. Hieruit zou men opmaken, dat de Russen de zaken vrij koeltjes opnemen, of zulks ten minste toen deden. Misschien meenden zij, dat het nieuwe bombardement die van October en April zou gelijken, en hebben wij de verovering van den Groenen Heuvel slechts aan eene verrassing te danken. De Severnaya, waarvan in dien brief gesproken wordt, is, wat wij het Sterfort noemen, misschien moet men daaronder wel de geheele noorder voorstad verstaan. Uit onze positiën zien wij de Russen als mieren werken.

"Het is zeker, dat er te Sebastopol kanongieterijen moeten bestaan, wijl eenige kogels, die in een onzer loopgraven te regt kwamen, eerst kort geleden gemaakt waren. Waarschijnlijk zijn er ook kruidfabrieken."

Volgens de jongste telegrafische dépêches, en wel van Gortschakoff, had de vijand op 27 Julij eene zeer sterke kanonnade geopend tegen bastion no. 4, welke met kracht werd beantwoord.

Te Marseille maakt men eene vloot stoombooten gereed — men zegt 90! — die elk 500 man zullen transporteren. — Waarheen? Nog onbekend. Denkelijk naar de Zwarte zee.

De inschrijvingen voor de leening bedragen ruim 3600 mil-

hoen francs, dat is dus 2850 millioen meer dan de Keizer vroeg.

Wie ziet nu een eind aan den oorlog!

Op diplomatiek terrein geen nieuws.

Oostenrijk en Pruissen zijn het eens, en dat beteekent: geheel Duitschland houdt zich neutraal, en dat geeft andere Staten en Staatjes moed, om ook zoo te blijven.

Engeland en Frankrijk blijven het eens uit groot belang, en rusten zich toe tot een strijd, nog verschrikkelijker dan die, welke is gevoerd.

Rusland doet hetzelfde.

Spanje heeft een binnenlandsche Krim-oorlog tusschen de liberalen en ultramontanen, en de Koningin weet niet, met wie zij het zal houden.

Sardinie volgt dat op kleinere schaal, maar daar weet de Koning het wel, wiens partij hij heeft te kiezen.

Napels staat op den revolutie-sprong.

De Kerkelijke Staat verlangt naar meer vreemde bezetting.

In Zwitzerland veel gisting op kerkelijk gebied.

Baden hoopt op een vergelijk met den Paus.

Pruissen houdt zich krachtig tegenover de ultramontaansche partij.

Uit laatstgenoemde Rijken in een ander Overzigt meer. Sebastopol heeft al onze ruimte voor dit keer gevraagd.

3 Augustus.

De laatste berigten uit Azie melden, dat de Turken bestendig versterkingen naar Tribesonde zonden en dat de Russen nog in hunne vorige stellingen niet ver van Kars stonden. Voor eenige dagen werd berigt, dat het Russische leger aldaar goed gedisciplineerd, overvloedig van proviand en ammunitie voorzien was en het Turksche leger verre in aantal overtrof, welk laatste daarentegen zoowat aan alles gebrek had en genoegzaam ontbloot was van krijgskunde en krijgstucht. Na deze berigten dachten wij, en, hetgeen meer zegt, leden van het Engelsche kabinet met ons, dat de Russen spoedig aanzienlijke voordeelen in Azie zouden behalen. Deze verwachting is echter tot nog toe niet bewaarheid. De Russen hebben niet ver van Kars eene stelling ingenomen, en schijnen daar rustig met het geweer in den arm te blijven staan, tot dat de Turken versterking verkrijgen. Generaal Muravief weet het beter dan wij, wij echter zouden denken, dat hij moest trachten, hoe eerder hoe beter een slag te slaan, te meer, daar volgens het gevoelen van dezelfde leden van het Parlement, het bezit van Kars en Erzerum voor hem geheel Klein Azie zou openen.

In de nachten van 16 en 17 hebben de Russen uit Sebastopol uitvallen gedaan, waarbij van weerskanten bloedig is gestreden. Overigens geen nieuws uit de Krim dan alleen, dat elke nacht de arbeid in de loopgraven aan de geallieerden omstreeks 40 man kost; inderdaad kostbare nachten door het menschenbloed, dat dan vergoten wordt, terwijl zij, die het bevel tot den oorlog gaven, rustig op het dons liggen of wel de een of andere pret tot aan den morgen voortzetten.

Eigentlijk moesten niet de volkeren, die de oorlogen niet beginnen, tegen elkander vechten, maar moesten de potentaten zelve zulks doen of wel hunne Ministers; zij zouden zeker minder ligt tot den oorlog overgaan, en, was dezelve eenmaal begonnen, zoude men niet zoolang op vrede behoeven te wachten.

In Spanje is de verkoop der geestelijke goederen begonnen. De volgende treurige schets wordt van dit ongelukkig land opgehangen: De altijd slecht gevulde schatkist wordt door de ontelbare pensioenen en non-activiteits-tractementen ten eenemale uitgeput. Met de nieuwe leening schijnt het daarbij niet bijzonder voorspoedig te gaan. Het ministerie geeft nagenoeg geen blijk van leven. Espartero gaat gebukt onder de verschijnselen eener ziekte van dreigenden aard. Het land wordt bovendien afgeloopen door talrijke kleine benden partijgangers of bandieten, die allerlei ongeregeldheden bedrijven of rooverijen plegen. In Catalonie heerscht nog altijd veel gisting; men weet, dat zekere lieden, die men niet op het spoor kan komen, de troepen aldaar door geld trachten te verleiden, om een opstand in het werkvolk te ondersteunen. In het kort de algemeene staat van zaken is zeer bedroevend.

Het is bekend, dat broeder Jonathan en de Keizer van Rusland thans groote vrienden zijn. Ten bewijze hiervan, wordt berigt, dat twee Amerikaansche officieren, die New-York verlaten hebben, om Sebastopol te bezoeken, te Warschau door de Russische authoriteiten met veel welwillendheid zijn ontvangen. De Czaar had hen doen uitnoodigen St. Petersburg te komen bezoeken,

Wij hebben onze lezers meermalen berigten medegedeeld over de groote nadeelen, die de Russische handel door den oorlog ondervond; wij willen daarom aan onze lezers thans niet onthouden, wat een Oostenrijksch blad zegt: „De handel in Rusland is thans in vollen gang langs de binnenwegen (*routes interieures*) en brengt leven en beweging in die districten, die vroeger van alle handelsneringen verstoken waren. Het blokkeren heeft geene andere uitwerking gehad, dan op de groote Russische schepen in de havens, maar de binnenlandsche welvaart van het rijk heeft niets geleden. Het is eigenlijk de buitenlander, die, de Russische voortbrengselen niet kunnende ontberen, per slot van rekening de grootere onkosten betaalt, dat uit de omwegen en die nieuwe middelen van transport voortvloeijen."

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Prins *Frederik der Nederlanden* is den 31en te Christiania aangekomen en met groote plegtigheid en geestdrift ontvangen.

— Naar men verneemt, wordt er bij het ministerie van justitie ijverig gearbeid aan een voorstel van wet op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie. Besparing van onkosten voor de proces-voerende partijen zoude vooral daarbij in het oog gehouden worden.

— Er loopt een gerucht dat bij Ged. Staten van Zuid-Holland het voornemen bestaat, om aan Z. E. den Minister van financien te verzoeken, om eene voordragt te doen tot wijziging van eenige bepalingen in de gemeentewet, tengevolge waarvan de gemeentebesturen den wijn en de sterke dranken aan eene zekere belasting zouden moeten onderwerpen, voor dat men tot heffing van opcenten op de grondbelasting zoude kunnen overgaan.

— Men schrijft uit Arnhem, dd. 30 Julij: De stoomboot der Nederlandsche stoomboot-maatschappij, welke hier heden morgen uit Duitschland arriveerde, bragt het stoffelijk overschot aan van den om zijne welsprekendheid beroemden professor *des Amorie van der Hoeven*. De hoogleeraar wilde van de baden huiswaarts keeren, en overleed op gemelde boot zeer nabij deze stad, op de hoogte van het Malburgsche Veer. Zijne betrekkingen, die hem hier wachtende waren, ontvingen slechts zijn lijk. Het is voorloopig bij die betrekkingen aan huis gebragt. Hij was bekend als de grootste en welsprekendste kanselredenaar van ons vaderland, en zijn verlies is niet alleen voor zijne familie en vrienden, maar ook voor ons geheele vaderland betreurenswaardig.

— Door een beroemden Duitschen natuurkundige, die reeds meermalen zeer naauwkeurige, op waarnemingen gegronde voorspellingen nopens de weêrsgesteldheid heeft gedaan, wordt voor de maanden Augustus en September eene buitengewone hitte aangekondigd. *'s Gr. N.*

— Bij Koninklijk besluit is 1o. de hoofd-commissie voor het onderzoek naar de geologische gesteldheid van Nederland ontbonden — 2o. de Minister van Binnenlandsche Zaken belast met het doen van voorstellen tot voortzetting en voltooijing van het door die commissie aangevangen onderzoek en 3o. eervol ontslag verleend aan den correspondent van meerbedoelde commissie.

— Men verneemt, dat curatoren der Hoogeschool te Leyden, ter vervulling der vacature voor het hoogleeraars-ambt, door het overlijden van dr. *A. Niermeijer* ontstaan, hebben voorgedragen de heeren dr. *J. J. Prins*, predikant te Rotterdam, en dr. *N. Beets*, predikant te Utrecht.

— Het smalle spoor op den Rijnspoorweg zal nu weldra tot aan Arnhem voltooid zijn; men is thans in de gemeente Rees druk bezig met het leggen der balken en het bevestigen van de sporen op dezelve.

— Op den Rijn, bij de Nederlandsche grenzen, ligt op dit oogenblik een vaartuig, beladen met 109.000 ponden buskruid, bestemd voor Engeland.

— Een vader te Tilburg, J. P., gaf dezer dagen aan een zijner kinderen eene kers; toen het ruim 5jarige kind die kers wilde opeten geraakte dezelve in ongekneusden staat in de keel, met het noodlottig gevolg, dat zulks onmiddelijk den dood door stikking tengevolge had.

— De heer Mr. *F. A. van Hall*, Minister van Staat en van Binn. Zaken is van zijne reis naar Berlijn te 's Hage teruggekeerd.

— Het volgende geneesmiddel wordt aangeraden door een persoon, die zes maal door een dollen hond is gebeten. Laat een pond keukenzout in een vierde kan bronwater smelten, wasch met dit mengsel het lijdende deel ten hoogste een uur nadat de beet is toegebragt, en legt daarom voorts een zout verband. Houd zooveel doenlijk voor het uitwasschen der wond rust, ten einde zooveel mogelijk de inzuiging van het vergift te beletten. In Engeland wrijft men stof op de wond, om het schuim of het speeksel uit te trekken en alzoo de aansteking te verminderen. Dit eenvoudige middel, hetwelk zonder gevaar kan worden aangewend, verdient op de proef te worden gesteld.

* **'s Hertogenbosch, 1 Aug.** De *Noord-brabanter* behelst een uitvoerig relaas over het bezoek, door de studenten van het bisschoppelijk seminarium te St. Michiels-gestel, benevens heeren professoren en geestelijken, in de kathedraal van St. Jan alhier gebragt „aan het wonderbeeld der moeder Gods." In processie begaven zich de geestelijken naar de L. Vrouwe-kapel: acht leerlingen droegen „een kunstig gewerkt zamenstel van bevallige conceptie, waarop een kaars stak, die aan de H. Maagd geofferd werd," en begaven zich te midden van twee aaneengesloten reijen toeschouwers naar de kapel, „alwaar zij voor het eerwaardig beeld nederknielden en na het offeren en ontsteken der kaars de H. M. groetten, zingende *Ave Maria gratia plena*." De deken van de kathedraal hield eene toespraak tot de studenten en wijdde daarna de medailles van O. L. V. ter aandenken van dit „tweede plegtig bezoek."

Groningen, 1 Aug. Wij vernemen, dat op den 8 Augustus aanstaande, ter gelegenheid van de veemarkt te Haren, aldaar eene tentoonstelling van paarden zal gehouden worden. Telken jare is eene tentoonstelling van vee aldaar ter gelegenheid eener veemarkt gehouden, doch ook telken jare nam die in luister toe, niet alleen door het grooter aantal van het ten toon gestelde vee, maar ook vooral door de meerdere opkomst van liefhebbers van schoon vee en beminnaars van tentoonstellingen. De veemarkt van Haren neemt mede zeer in bloei toe, zoo door deze tentoonstellingen, als ook door de hoeveelheid, en over het algemeen genomen beste vee, dat er ter verkoop wordt aangebragt. Men stelt zich voor, dat de tentoonstelling, die er op den 8 Aug. zal plaats hebben, zeer luisterrijk zal zijn, zoodat het voor de liefhebbers daarvan de moeite zal waardig zijn, haar te komen bezigtigen. Er zijn prijzen uitgeloofd voor de beste 2- en 3jarige paarden, alsmede voor de bestgekeurde hengst- en merrieveulens. *Gr. Ct.*

Batavia, 9 Junij. Onder dagteekening van 27 Mei wordt van Makasser gemeld, dat in den nacht van 25 op 26 Mei, de kolonel, waarnemend civiel en militair gouverneur van Celebes en onderhoorigheden, *A. van der Hart*, door een zijner bedienden, *Kimping* genaamd, is om het leven gebragt. *Kimping* was een paar dagen te voren door zijnen heer wegens nalatigheid bestraft, en daags vóór het noodlottig voorval, terzelfder zake nogmaals ernstig onderhouden. Deze schijnt hierdoor gekrenkt en tot bloedige wraakneming aangespoord te zijn. Op den avond voor den misdaad, toen de geheele familie *van der Hart* zich in het bovenhuis ter ruste had begeven, hield *Kimping* zich in het benedenhuis verborgen. Toen hij kon vermoeden dat alle huisgenoote zich in rust bevonden, verliet hij omstreeks half drie ure zijn schuilhoek en begaf zich, met eene kris gewapend, die hij dagelijks droeg, naar het slaapvertrek van zijnen heer, tot uitvoering van zijn snood voornemen. Na eene eerste verwonding hem in den slaap toegebragt, is de kolonel opgesprongen en heeft met zijn moordenaar eene worsteling aangevangen, die te oordeelen naar de menigvuldige wonden, later aan het lijk ontdekt en naar de talrijke sporen van bloed, welke over een groot gedeelte der kamer verspreid waren, zeer hevig moet geweest zijn. De heer *van der Hart* heeft in die worsteling, behalve vele snijwonden, twee steeken in de borst ontvangen, waarvan eene, van de regterzijde in het hart doorgaande, tusschen de schouderbladen uitkwam. Hoezeer doodelijk getroffen, heeft hij zich door de kinderkamer naar het portaal begeven en is hij daar bij den trap dood nedergevallen. De moordenaar heeft bij deze worsteling van zijn eigen wapen eene wonde in den buik ontvangen. Ofschoon gewond, heeft hij, na de worsteling met zijnen heer, ook getracht mevrouw *van der Hart* om het leven te brengen, die zich echter gelukkig aan zijne vervolging heeft weten te onttrekken en slechts eene wond aan den linkerarm heeft bekomen. Daarna vermoordde hij nog eene kindermeid en begaf zich toen in eene onbewoonde kamer, alwaar hij stervende werd gevonden, terwijl de met bloed bevlekte kris naast hem lag. Mevrouw *van der Hart* was intusschen naar buiten gevlugt om de wacht ter hulp te roepen, en had zich daarna naar de daarnaast gelegene woning van den officier van gezondheid *Schmitz* begeven, alwaar ook hare kinderen zijn gebragt. Uit het ingesteld onderzoek is gebleken, dat deze misdaad aan eene geheel persoonlijke wraak moet worden toegeschreven. Van waar *Kimping* is, blijkt niet uit de ontvangen berigten, doch wel dat hij geen Boeginees of Makassaar is. Hij was belast met het schoonhouden der lampen. Den 27sten Mei is het lijk van den gouverneur, met de aan zijnen rang verschuldigde eerbewijzen ter aarde besteld. De staat — zegt de *Javasche Courant* — verliest in den kolonel *van der Hart* een uitstekend dienaar, het leger een zijner braafste officieren. De koningen van Goa en Tello zijn onverwijld naar Makassar gekomen, om den tijdelijk met het bestuur belasten assistent-resident hunne deelneming te betuigen in deze droevige gebeurtenis. Van alle zijden waren de berigten overigens gunstig en overal heerschte rust.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

De Fransche gezant in Engeland, graaf *Persigny*, schijnt, volgens de *Morning Post*, verkregen te hebben van zijne regering, dat Engelsche militairen het regt zullen hebben om op de spoorwegen van Frankrijk te reizen tot verminderde prijzen even als de Fransche militairen. Ook zal dit toegestaan worden aan alle Engelsche troepen, die het Engelsche gouvernement door Frankrijk mogt willen zenden.

— De *Moniteur* deelt het rapport mede van den minister van financien aan den keizer, betreffende de tot dus verre bekende resultaten van de leening. Het luidt als volgt:

„Sire! Ik geef U. M. verslag van de resultaten der leening, in zooverre die bekend zijn, die gisteren namiddag te 5 ure gesloten is. De berigten, die dienaangaande nog ontvangen moeten worden, zijn niet van dien aard, dat zij den uitslag aanmerkelijk zouden kunnen wijzigen. Een nader rapport zal echter het definitieve cijfer doen kennen. 310.000 personen hebben aan de leening deelgenomen. De ingeschrevene som zal omstreeks 3.600.000.000 fr. bedragen. De inschrijvingen van 50 fr. en daar beneden, die voor geen vermindering vatbaar zijn, bedragen 235.000.000 fr. De inteekeningen van 60 fr. en daarenboven, die vatbaar zijn voor eene evenredige vermindering, zullen omtstreeks 3.360.000.000 fr. beloopen.

„De departementen zullen nagenoeg 230.000 inteekenaars opgeleverd hebben, die voor meer dan een milliard kapitaal hebben ingeschreven. De inschrijvingen uit verschillende andere landen van Europa, zooals Engeland, Holland, Duitschland, Belgie, Zwitserland enz. bedragen meer dan 600 millioen.

„Zulke resultaten, sire! die ik gelukkig ben ter Uwer kennisse te brengen, hebben geen commentarien noodig; hunne grootheid, die werkelijk ongehoord is, spreekt van zelf luid genoeg. Om die resultaten te verkrijgen, heeft men niet noodig gehad de toevlugt te nemen tot ongewone opofferingen of eenige aansporing enz."

En verder:

„Een der meest opmerkelijke verschijnselen van deze buitengewone manifestatie, is: dat eene verplaatsing van zulke ontzaggelijke kapitalen heeft kunnen plaats hebben in zulk een kort tijdsbestek, nadat onlangs twee leeningen gesloten waren, te midden van de buitenlandsche verwikkelingen, nadat wij eene crisis als die van de duurte der levensmiddelen hebben doorgeworsteld, en dat wel zonder de minste storing in de zaken te brengen en zonder den loop, dien de waarden nemen, te veranderen. In tegenstelling met hetgeen men bij alle leeningen heeft waargenomen, is deze als het ware begroet met eene rijzing der rente, daar de 3% van fr. 65.90, den koers van den vorigen dag, gestegen zijn tot den tegenwoordigen koers van fr. 66.80. Om deze beweging te begunstigen, zal het noodig zijn zoo spoedig mogelijk het gedeelte der bij de schatkist gestorte kapitalen, hetwelk door de vermindering der inschrijvingen remboursabel zal worden, in omloop te brengen. Dit zal met den grootsten spoed moeten geschieden.

„Sire, de tot stand gebragte finantieele operatie, waarschijnlijk de meest verwonderenswaardige, die ooit in eenig land is bewerkstelligd, is wel geschikt om diegenen in te lichten, welke nog twijfelen aan de magt van Frankrijk, aan de uitgestrektheid van zijn rijkdom en zijn crediet, aan de populariteit, die in Europa verbonden is aan de edelmoedige onderneming die het voortzet. Deze ontzagchelijke wedijver van kapitalen, uit alle landen toegestroomd en bijeengebragt door alle klassen, zal zeker in de oogen der wereld het meest schitterende en onloochenbare bewijs zijn van het vertrouwen, dat de staatkunde van den keizer in Frankrijk en in den vreemde inboezemt."

ENGELAND.

Te Thirsk (graafschap York) heeft dezer dagen weder het schandelijk tooneel van een vrouwen-verkoop plaats gehad. De echtgenooten *Marshall* overeengekomen zijnde niet langer bij elkander te wonen, leidde de man zijne wederhelft met een touw om den hals eerst naar eene herberg en vervolgens naar een buiten het dorp staand kruis en verkocht haar voor 2½ sch. (ƒ 1.50) aan een schoenlapper.

— Het Engelsche parlement gaat stellig den 14 dezer uiteen. Sir *F. Peel* heeft in de zitting van den 30sten verklaard, dat een Italiaansch legioen in Engelsche dienst georganiseerd is.

— Zooals men weet, heeft sir *Ch. Napier* zich eenigen tijd geleden ten gunste van de meermalen besproken vernielingsplannen van lord *Dundonald* verklaard. Dit heeft aanleiding gegeven, dat eerstdaags te Edinburg eene meeting zal gehouden worden, met het doel om bij de regering aan te dringen op de ten uitvoerlegging dier plannen. Op de uitnoodiging tot bijwoning van deze meeting heeft sir *Ch. Napier* te kennen gegeven, dat de besluiteloosheid der regering de zaak voor dit jaar geheel en al onmogelijk gemaakt heeft. In de golf van Finland zal spoedig onbestendig weder intreden en de operatien van lord *Dundonald*, zoo zegt sir *Charles*, zijn te belangrijk om den uitslag er van door eene overijling op het spel te zetten.

— Uit China loopen de tijdingen tot 10 Junij. Zij houden in, dat de thee-districten door de insurgenten verwoest zijn. De oogst van de thee en de opbrengst van de zijde zullen dus een deficit opleveren. Ook hebben de insurgenten eenige steden veroverd.

— Door eenige ondernemende personen te New-York, is een nieuwe vond voorgesteld, welke men denkt, dat Barnum's kindertentoonstelling beschaamd zal maken. Het plan is, om een paar stalen (van iedere sekse een) van de verschillende stammen en natiën van den bewoonden aardbol, te vergaderen, om in hunne nationale kleederdragt te worden ten toon gesteld. Wij vernemen, dat er een groot fonds is bijeengebragt, om dit voornemen te vervullen, en dat er spoedig maatregelen zullen worden genomen om het tot stand te brengen.

DUITSCHLAND.

In Hannover heeft eene ministeriele crisis bestaan, welke geëindigd is, met de benoeming van een Ministerie, hetwelk de beginselen van den achteruitgang huldigt. De bevolking is zeer tegen de achteruitgaande beweging, welke de regering thans volgt en die nergens anders toe strekt, dan om gevolg te geven aan de beslissing der Duitsche bondsvergadering, waarbij aan de eischen der ridderschap wordt toegegeven, die al hare oude regten en privilegien daardoor terugbekomt, met intrekking van alle liberale verordeningen, zooals die door de thans bestaande constitutie zijn gewaarborgd. Men zegt, dat de nieuwe minister van binnenlandsche zaken de meest hevige voorstander van den terugkeer tot de oude beginselen is.

ASSEN, 4 Augustus.

Door het Provinciaal Kerkbestuur van Drenthe zijn na afgelegd examen als Kandidaten tot den Heiligen Dienst toegelaten, op den 1 Aug., *E. D. Lichtenvoort* en *W. G. Smid Rinsma*, en op den 2e, *W. M. Houwing* en *J. Gruno Aldershof*. Hun is mitsdien de bevoegdheid toegekend, om in eene Gemeente beroepen zijnde, met inachtneming van de bepalingen in het Reglement op de vacatures, als Evangelie-dienaar op te treden.

— Door den Gouverneur-Generaal van Neêrlands Indie is tot 1sten commies bij den algem. ontvanger te Soerabaya benoemd de heer *N. Hofstede*, ambtenaar op non-activiteit met verlof uit Nederland teruggekeerd.

— Op het drietal voor de vacante school te Bajum (Friesland) zijn geplaatst: *G. van der Kam*, ondermeester te Franeker, *L. van der Maen*, ondermeester te Heeg en *Posthumus*, ondermeester te Hoogeveen, waaruit de tweede gekozen is.

— De *Gron. Ct.* bevat eene verordening van den Raad der gemeente Groningen, wegens een vast beurtveer tot vervoer van personen en goederen tusschen Nieuw Buinen (gemeente Borger) en Groningen, benevens het reglement en tarief van vrachtloonen voor deze volks- en vrachtschuit, welke bij open water ten minste tweemaal in de week zal varen, te weten des maandags en des donderdags, telkens des morgens te acht uur van Nieuw Buinen, en telkens den volgenden dag te 1 uur des middags van Groningen.

— Voor een paar dagen is hier jongen van 14 jaren in arrest gebragt, beschuldigd van de bleek van den heer Mr. *W. H. Hofstede* bestolen te hebben.

— Volgens de berigten, welke van onderscheidene plaatsen bij ons zijn ingekomen, neemt de aardappelziekte in eene erge mate toe. Op vele plaatsen vooral in Groningen en Friesland bespeurt men het bederf reeds in de knol.

— Door Z. M. is tot kapitein 3e klasse bij het 1e regement Infanterie benoemd de 1e Luitenant *A. L. van Loon* van het regement grenadiers en jagers.

* **Meppel, 2 Aug.** Het zal zekerlijk door velen, die het onderwijs en de onderwijzersstand ter harte gaan, met genoegen vernomen worden, dat het pensioen-fonds voor de Drentsche onderwijzers, hetwelk reeds eenigen tijd in de maak is geweest, thans tot stand is gekomen; den onderwijzer, die door ouderdom of andere gebreken voor zijne betrekking ongeschikt en mitsdien ontslagen wordt, wacht na verdienste nu een beter lot; hij behoeft bij het nederleggen zijner betrekking nu niet zoo zeer voor armoede en gebrek te vreezen; een behoorlijk pensioen, waarop ieder lid van het fonds aanspraak zal kunnen maken, waarborgt hem daarvoor. De onderwijzers zullen zich daarvoor vele opofferingen moeten getroosten van hunne veelal bekrompene traktementen. Mogt de provincie en iedere gemeente nu ook een weinig tot ondersteuning en voortdurenden bloei van het fonds willen bijdragen, dit zou zeer wenschelijk, maar ook niets meer dan billijk zijn; immers een onderwijzer, die met ijver en getrouwheid jaren lang is werkzaam geweest aan de vorming en ontwikkeling van het opkomend geslacht en daaraan als 'tware zijn gansche leven heeft toegewijd, verdient op zijn ouden dag een beter lot dan volslagen armoede en gebrek, die velen nogthans zonder het nu opgerigte pensioen-fonds zouden wachten.

* Wij vernemen, dat bij onderscheidene Israeliten alhier het voornemen bestaat, om zich van hunne gemeente af te scheiden, ten gevolge van de reeds lang in die gemeente in meerdere of mindere mate bestaan hebbende oneenigheden, ten welken einde in den aanvang dezer week reeds eene vergadering is gehouden.

* **3 Aug.** Door de Christelijke afgescheidene gemeente alhier is woensdag tot herder en leeraar beroepen de heer *H. B. Geugies*, thans te Rotterdam. Met het drietal, dat door den kerkenraad was voorgesteld, heeft de gemeente zich vereenigd, het bestond, benevens uit den beroepene, uit de heeren *Kok* te Hoogeveen en *Sijpkens* te Assen.

* Door de godsdienstige vereeniging onder de zinspreuk „niets goeds is te gering voor den zegen des Heeren," is in eene algemeene vergadering gister avond vastgesteld het reglement voor de zondagschool, nagenoeg zooals het door de daartoe benoemde commissie was ontworpen en door de voorgangers goedgekeurd; voorts zijn de onderwijzers benoemd en is alles geregeld, wat voor het heil en den bloei dezer school, onder den zegen des heeren, geacht kan worden nuttig te zijn. Bijbellezing en bevordering van bijbelkennis zullen het hoofddoel zijn. Kinderen, die de lagere scholen hebben verlaten, en andere minkundigen kunnen het onderwijs gratis ontvangen.

* **Hoogeveen, 2 Aug.** Als eene bijzonderheid kan van hier worden vermeld, dat in deze gemeente, welke op 1 Januarij jl. bestond uit 9040 zielen, in de eerste 7 maanden zijn geboren 140 kinderen, en overleden, met inbegrip van de elders overledenen en tot deze gemeente behoorende en als levenloos aangegeven, 164, zoodat het getal der overledenen dat der geboorten 24 personen overtreft, terwijl in hetzelfde tijdvak des vorigen jaars dat der geboorten bedroeg 163, en dat der overledenen 110, zonder dat er in den loop van dit jaar alhier buitengewone ziekten of epidemiën hebben geheerscht.

* **Sleen, 30 Julij.** De bekende aardappelziekte openbaart zich alhier thans in onderscheidene tuinen en ook op een akker in den Esch onder de aardappelen, die het vroegste gepoot zijn; aan den knol echter ontdekt men dezelve nog niet, maar het loof eerst door eenige zwarte vlekken aangedaan zijnde, wordt op sommige plaatsen zoo als wel meer het geval is geweest geheel zwart, waardoor een onaangename lucht ontstaat.

* **1 Augustus.** Naar men zegt, is gisteren een grijs bonte hond, doch meer wit dan grijs, van zijn meester weggeloopen, toebehoorende aan den schaapherder van Zwelo; voor dat hij wegliep, moet hij den herder, die hem bij zich had in het veld, aangevallen hebben, met teekenen van dolheid of watervrees, toen deze hem een stuk brood wilde geven, hetgeen vroeger nimmer had plaats gevonden; de herder, zulks vreemd vindende, nam zijn staf en weerde gelukkig de beten van den hond af, waarna de hond is weggeloopen, veldwaarts in, den kant op naar Schoonoord.

* De roggeoogst is aanstaande; enkelen zijn reeds begonnen te maaijen, doch door den veelvuldigen regen, dien wij hier gehad hebben, is de korrel nog week; men verwacht, zeer naar droogte; de schuren zullen wel niet zoo vol worden als het vorige jaar, doch, wat het koren betreft, zoo laat het zich aanzien, dat de meeste akkers niet minder zullen opleveren als het vorige jaar, de boekweit staat ook uitmuntend en belooft veel.

* **Gasselte, 30 Julij.** Naar men met zekerheid vernemt, heeft het Bestuur dezer gemeente 't plan gevormd, om aan Z. Exc. den Minister dispensatie te verzoeken tot het benoemen van *J. Seikens*, als onderwijzer te Gasselternijeveen, alwaar hij de school sedert 1 Jan. tot algemeen genoegen der ingezetenen heeft waargenomen. Wij wenschen, dat dit plan ten uitvoer worde gebragt, en men hier, zoo als helaas op vele andere plaatsen, geen vergelijkend examen houde voor de leus, of om zich een weinig ten koste der onderwijzers te amuseren.

* **Rottum, 1 Aug.** Men is thans alhier druk bezig de oude abdij, dat overblijfsel van voormalige grootheid, die tot woning voor den predikant en onderwijzer was ingerigt, af te breken om door eene nieuwe pastorij en kosterij vervangen te worden. Bij het aanschouwen dier steenmassa moet men zich verwonderen, over de moeite en kosten, welke de daarstelling van zulk een gebouw veroorzaakt heeft, en menigeen verwachtte, dat er schatten of ten minste eenige oude voorwerpen zouden gevonden worden, dan al wat men tot heden ontdekt heeft bestaat in een ouderwetsch steenen pijpje, een hemdsknoop, denkelijk zilver, waarop een gekroond hoofd is gegraveerd, een mantelhaak, een looden kogel, een plaatje, veel gelijkende op een schub uit een stormband van een chakot, en een ring, welke voorwerpen alle op eene hoogte van om de 20 voet bij elkander, in het midden der muur ingemetseld, werden gevonden. Waarom en wanneer ze daar zoo geplaatst zijn, zal zeker wel een raadsel blijven.

* **Benedenknijpe, 1 Aug.** Onzen veel geachten onderwijzer *S. J. Meijer*, die meer dan vijftig jaren zijne krachten aan 't heil der jeugd toewijdde, mogt heden de bijzondere onderscheiding te beurt vallen, door Z. M. onzen geëerbiedigden Koning, met eene zilveren medaille vereerd te worden. In eene openbare raadsvergadering werd hem door het hoofd der gemeente, met eene gepaste aanspraak dit eer-metaal overhandigd. De medaille prijkt aan de eene zijde met 's konings borstbeeld, en aan de andere zijde is gegraveerd: „*van Zijne Majesteit den Koning, aan S. J. Meijer, voor 50 jarige trouwe en ijverige pligtsbetrachting.*"

* **Noordwolde, 2 Aug.** Bij de herstemming voor leden van den raad van Weststellingwerf, die heeft plaats gehad tusschen de Heeren *Breuning* te Wolvega en *Gorter* te Noordwolde, is laatstgemelde gekozen met 5 stemmen meer. Onder de ingekomene stembriefjes moet er een geweest zijn van den volgenden inhoud: Ik stem niet op een Porter, nog op een Jaa ens Jan, ik stem alleen op Gorter.

* **Dwingelo, 2 Aug.** J. l. Zondag heeft hier een buitengewoon zwaar onweder gewoed met hevigen regen. De bliksem is onmiddelijk voor een huis alhier in een eikenboom geslagen, en heeft dezelve van onderen tot boven opgespleten. Ook is een bliksemstraal in de hoofdvaart geslagen, zonder schade te veroorzaken.

* **Veendam, 2 Aug.** Door den raad van deze gemeente is in de vergadering van Dingsdag jl. bepaald, dat in de Wis en Zeevaartkundige school alhier, behalve onderwijs in de Wis en Zeevaartkunde, ook onderwijs zal worden gegeven in de oude en moderne talen ter voorbereiding voor de Akademische lessen, dat in dezelve twee onderwijzers zullen aangesteld worden, die beide den rang van Doctor zullen moeten bezitten, onder de benaming van Rector en Lector; dat beiden bezoldigd zullen worden van de opbrengst der schoolgelden, onder dien verstande, dat de gemeente ieder onderwijzer instaat voor f 600, zullende van de gelden die het onderwijs boven f 1200 zal opbrengen, een derde ten voordeele van het schoolfonds komen tot aankoop van meubelen en instrumenten, aflossing van kapitaal enz., terwijl $^2/_3$ voor de onderwijzers zal zijn. Voorts is het schoolgeld per kwartaal bepaald op f 10 à 13; ook kostleerlingen kunnen op dezelve voor beide vakken geplaatst worden. Een Rector zal weldra worden benoemd.

* **Niebert, 1 Aug.** Werd den 22en der vorige maand van hier gemeld, dat de boekweit geene beste oogst beloofde, de hooibouw traag voortging enz., thans is het geheel anders. Door het gunstige weder, belooft de boekweit zoowel zand- als veen, thans eenen buitengewoon goeden oogst, en zelfs heeft de hagel en stortregen van onlangs, eer ten gunste, als ten nadeele daarop gewerkt; alhoewel dezelve groote verwoesting scheen aangerigt te hebben. Het water is reeds sedert lang uit de hooilanden verdwenen en ook dit, eerst een treurig vooruitzigt voor den landbouwer gevende, zal gunstig op de naweide werken. Men rekent evenwel, dat in de hooilanden alhier en de omliggende plaatsen, circa $^1/_3$ minder hooi gewonnen is en wordt dan verleden jaar. De rogge rijpt met allen spoed, en welligt zullen sommige akkers in het laatst der volgende week reeds worden gezigt. De garst en haver beloven eenen beteren oogst, dan in 't verleden jaar. Ook de aardappelen staan gunstig, alhoewel de langgevreesde aardappelziekte wederom groote verwoestingen aanrigt. Men schrijft dit algemeen toe aan den nu en dan vallenden regen: sommigen echter wijten het de zoogenaamde kruipnevels. Op de kleilanden in 't Westerkwartier, wordt het koolzaad met allen spoed van den wortel gesneden, en alhoewel dit gewas over het algemeen zeer dun stond, mag men toch hopen op eene goede zaadopbrengst, dewijl de peulen veel in getal en allen bij uitnemendheid zijn geladen. Nogtans is het koolzaad op vele stukken lands tweerijpig. De bijen, ook die welke uit de kleistreken naar hier zijn overgebragt, winnen volop honig op de bloeijende boekweit. Enkele dagen zijn er geweest, en gisteren nog werd het hier waargenomen, dat de honigwinst zoo sterk was, dat men den honig van de plank onder den bijenkorf konde opscheppen. Gunstig vooruitzigt voorwaar voor den iemker!

* **Gramsbergen, 1 Aug.** Er is in deze gemeente al weder eene diefstal gepleegd. In den nacht van gepasseerde Zaturdag op Zondag, terwijl de bewoners afwezig waren, is uit de turfmakerskeet van *Frits Wubolling*, staande in het turfveld, de Schans, in deze gemeente ontvreemd: een veeren bed met twee kussens en een deken, benevens eenige kleinigheden, als een stuk spek, enz.; alles geschat op eene waarde van omstreeks *f* 40.00. De dief heeft een gat in de bedekking der keet gebroken en is daardoor binnen geklommen. Het ware wenschelijk, dat het der politie eindelijk mogte gelukken de daders dier herhaalde dieverijen te pakken.

* **Vledder, 2 Aug.** In 't berigt van hier, voorkomende in deze courant van 28 Julij, waarin onder anderen was opgenomen, dat het door den bliksem afgebrande boerenhuis en schuur, toebehoorende aan de gebrs. *Bosga* te Nijensleek, onder deze gemeente, niet was verassureerd, is eene misstelling, doch geheel buiten schuld van den berigtgever; doordien bij 't algemeen zulks niet anders bekend was. Men zegt, dat een familiegeheim de eenige oorzaak was dezer onbekendheid. Zeker is het nu, dat de gebrs. B. voor huis en schuur uit de brand-waarborgkas, de som van f 1400 zal worden te goed gedaan. Zeer spoedig zal men met den opbouw van dat pand een aanvang maken. Van de drie manneu, die door den bliksem zijn aangedaan geworden, zijn twee hersteld, de derde blijft zwak en pijnlijk, en 't gebruik van voedsel gaat bij hem zeer moeijelijk. Er bestaat toch hoop op herstel.

REDEVOERING, door den heer Mr. **W. J. TONCKENS** *uitgesproken in de zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van 10 Julij 1855, bij gelegenheid van de beraadslagingen over de afschaffing van den accijns op het gemaal.*

De wet, thans aan onze beraadslagingen onderworpen, is van te veel gewigt, dan dat ik mij niet verpligt zoude achten ook mijne denkwijze jegens haar uit te spreken. Te meer heb ik gemeend, dit te moeten doen, omdat ik mij niet met dezelve kan vereenigen.

Vele en verschillende denkwijzen over haar hebben wij gehoord en gelezen. Ik zal ze niet alle aanroeren, maar haar beschouwen zoo als zij daar voor mij ligt, en mij alleen tot mijne hoofdbezwaren bepalen.

De wet op het gemaal heeft als accijnswet veel te verduren gehad, vooral in de laatste tijden, bovenal lag op haar de vloek van hen, welke het meest met haar in aanraking kwamen en aan hare werking meesten deel nemen.

Inzonderheid zijn het de molenaars en de bakkers geweest, die haar vooral in een ongunstig daglicht hebben gesteld, en de molenaars zullen welligt de eersten zijn, die haar afsterven zullen betreuren. Ik weet, op hen rustten vele formaliteiten, maar ik weet ook, dat zij voor het vervullen waren en door hen zeer zijn overdreven geworden.

De wet op het gemaal was voorts boven andere accijnswetten zeer geschikt om er eene hatelijke kleur aan te geven en niet het minst bij de arbeidende klassen: hiervan is dan ook wel gebruik gemaakt; zij maakte, zoo klonk de leus, het brood duur, ook dat uit de rogge wordt gebakken en roggebrood is een der voornaamste middelen van haar onderhoud en voeding. Is het laatste waar en niet te ontkennen, het eerste betwijfel ik zeer en zal daarom een der bezwaren zijn van mij tegen deze wet.

Het brood is duur en kan nog duurder worden door de hooge prijzen der rogge, en deze te verminderen zal de aanneming dezer wet niet vermogen. Regering noch wetgeving kunnen hier tusschen beide komen, of de kwaal zoude nog erger worden.

De arbeidende klasse bakt niet haar eigen brood. Zij heeft dus geen den minsten last van de formaliteiten gehad, en toch is het op de afschaffing van het gemaal gemunt, en met haar verwacht het thans zoo gedrukte volk van Nederland eene heerlijke toekomst, maar die ik vrees dat in diepe teleurstelling weldra zich zal oplossen, zoo als die ook ondervonden is na de afschaffing van den accijns op de varkens en de schapen.

Het is de volkswensch, zegt men, dat deze belasting niet langer besta! Maar waar is die wensch? Ik weet het niet. Ik hoor wel spreken over de formaliteiten van deze belasting even als over andere, maar toe te geven dat deze klagten zoo groot en algemeen zijn dat zij een volkswensch tot geheele afschaffing daarstellen, meen ik te moeten ontkennen.

Meent evenwel niet, dat ik eene lofspraak houd op deze belastingwet; konden wij haar ontberen, ik zoude mij gaarne bij hare bestrijders voegen, zonder evenwel nog te durven verklaren, dat zij die was, bij welker afschaffing de arbeidende klasse het meeste belang heeft.

De arbeidende klasse wordt er inderdaad niet door gedrukt, want zoo al een gewoon huisgezin van zes personen er jaarlijks, bij minder gebruik door de duurte van het graan, toe zoude moeten bijbrengen eene som van *f* 5 of *f* 6, dan vraag ik in ernst, moet daarom deze belasting geheel worden weggenomen, verdient zij daarom den naam van zoo drukkende te zijn en onhoudbaar?

Laten wij ook niet voorbijzien de voordeelen, die zij nog boven de middenklasse vooruit heeft. Vrij van kosten toch is zij in het bekomen van regt en geniet alle de voordeelen van eene geregelde maatschappij, die zoo velen op zoo vele guldens jaarlijks en soms zoo zwaar te staan komen, terwijl zij in zoo vele andere zaken vrijstelling hebben van zegel-, griffie en registratieregten, die dikwijls den lande moeten worden opgebragt, door wien zulks meer bezwaart dan menig arbeider, doch die door zijne maatschappelijke betrekking van dat voorregt is uitgesloten.

Ik moet nog eens teruggekomen op het betalen door de arbeidende klasse van haar aandeel in de belasting, die zal worden afgeschaft. Dat kleine aandeel kan en wil zij ook wel betalen als zij door werk daartoe wordt in staat gesteld en het dagloon geëvenredigd is aan hare behoeften. Ik weet wel, dit is niet altijd het geval, maar ik weet ook, dat de wegneming van den accijns op het gemaal hierin waarlijk niet zal kunnen voorzien of eene gunstige verandering brengen: het zal naar mijn oordeel afhangen van de meerdere of mindere behoefte die aan werk bestaat.

Maar, zegt men, die wensch tot afschaffing van het gemaal strekt zich ook uit tot de middenklasse, welke niet minder dan de arbeidende stand opbeuring behoeft. Zoude deze wensch ook hier wel zoo groot zijn? Zoude deze klasse niet eerder gedrukt worde door deze wet? Zij toch, deze klasse namelijk, die zoo een aanzienlijk deel van ons volk uitmaakt, ik geloof dat zij weet en er zeker van is, dat zij het weinige, dat zij tot dusverre zoo ongemerkt en ongevoelig aan de schatkist gaf, op eene meer gevoelige wijze en in niet minder geld zal moeten betalen.

Ook zij heeft in den regel geen last van de formaliteiten van de af te schaffen wet; zij bakt evenmin als de arbeidende stand haar eigen brood en zal geen voordeel vinden in de handmolens of de zoogenaamde graanbrekers. Verre is het dat zij door deze wet zal worden verligt. Ik ben het, het zij met bescheidenheid gezegd, met de Regering niet eens, als zij zegt, dat *de meerdere opcenten die een gedeelte van deze klasse op sommige belastingen zal moeten betalen, minder bedragen dan hetgeen thans haar aandeel is in de belasting op het gemaal.*

De Regering geeft, en kan hiervoor ook geen niet te wederspreken bewijs geven, evenmin als ik voor mijn beweren. Wij moeten beide dus maar subjectief blijven en in het onzekere, tot dat de ondervinding en de tijd leeren zullen wie gelijk heeft. Ik hoop de Regering. Dit neemt echter niet weg, dat ik niet aarzel aan te nemen, dat de zes opcenten op die middelen, welke de middenklasse het meest tot den fiscus voeren, al spoedig zullen beloopen het geringe bedrag van de belasting op het gemaal en onder deze middelen meen ik te moeten noemen het personeel, de patenten, collectief zegel der accijnsen, zegel-, registratie-, griffie- en hypotheek-regten. Hoe het dan ook zij, met deze wet aan te nemen, kunnen wij niet gezegd worden in bescherming te nemen die klasse der maatschappij, welke haar zoo zeer verdient en voor verval moet worden bewaard.

De volkswensch tot afschaffing van het gemaal, zegt men eindelijk, komt ook van het platteland en vooral van die van deszelfs bewoners, welke hun eigen brood bakken. *Deze zullen (zegt de Regering) reeds dadelijk ontheffing van lasten bespeuren: het is te verwachten, dat zij de afschaffing van den accijns op het gemaal meer zullen waarderen, omdat deze er het ongerief meer levendig van gevoeld hebben.* Ik geef dit der Regering volmondig toe. Zij die ten platten lande hun eigen brood bakken, zullen met deze wet *ontheffing van lasten* en van *ongerief* gevoelen; dit is een natuurlijk gevolg van het laten malen of bakken voor eigene rekening, ook ontken ik niet dat voor den landeigenaar, landbouwer of veehouder ontheffing van lasten en ongerief onverschillige zaken zijn, maar dat onverschillige zoude hun veel meer behagen, indien de Regering had gezegd, dat zij bij de afschaffing van den accijns op het gemaal zouden gevoelen ontheffing van geld. Dit heeft de Regering niet gezegd en is mij dan ook nog al vreemd voorgekomen, ten ware zij in dezen mogten denken als ik, die meen dat met de aanneming dezer wet zoo eene groote dienst niet wordt gedaan aan de landeigenaars, landbouwers of veehouders. Laten wij de equivalenten eens nagaan, en dan vind ik bovenaan de grondbelasting als eerste middel, waarop het tekort van 15 ton en, bij niet aanneming der wet, houdende verhooging van de opbrengst van den accijns op de suiker, van 2 milioen door middel van 6 opcenten zal worden gevonden; voorts vind ik onder de equivalenten het personeel, de zegel-, registratie- en griffie-regten, alle middelen, welke de min en meer gegoede bewoners van het land in meerdere of mindere mate in verband en aanraking brengen met de schatkist, die ter harer tijd welligt niet zal nalaten gebruik te maken van het zoo gemakkelijk middel, om aan geld te komen, als dat van heffing bij wijze van opcenten aanbiedt.

Geldelijk voordeel zie ik dus wezenlijk niet voor de bedoelde landbewoners in deze wet, en wanneer ik, zoo der waarheid hulde doende, bekennen moet dat zij thans in gunstige omstandigheden verkeeren, zie ik niet in dat alleen om het ongerief en eenige doch niet zoo onoverkomelijke lasten, de afschaffing van den accijns op het gemaal zal dienen plaats te hebben ten nadeele der schatkist en ten voordeele van de meergegoede landbewoners.

doch alleen met betrekking tot dit ongerief en die lasten, maar zonder geldelijk belang.

Moet dan de accijns op het gemaal worden afgeschaft ten voordeele der meergegoede of rijke ingezetenen in de steden en op het land, en van de vreemdelingen van alle rangen en standen, die jaarlijks ons land bezoeken? Dit in het geheel niet.

Wanneer nu over deze wet mijn oordeel zoo is als ik de eer had kortelijk voor te dragen, hoe zoude ik dan kunnen en mogen toestemmen, dat met eene pennestreek uit de schatkist wordt weggenomen de aanzienlijke som van bij de 5 milioen gulden, welker interesten, of van een gedeelte daarvan ad 3 milioen, òf ter vermindering van schuld hadden kunnen strekken, òf op eene andere wijze, wel besteed en gepast aangewend, zooveel zouden kunnen bijdragen tot bevordering van het zedelijk en stoffelijk welzijn der arbeidende en middenklasse, en daardoor tot welzijn van den geheelen Staat.

Ik heb mij bij mijne hoofdbezwaren bepaald, en wil alzoo niet geacht worden te deelen in andere bedenkingen, die tegen deze wet zijn in te brengen, en waarvan ik slechts noemen zal den nadeelingen invloed, dien hare aanneming zal uitoefenen op het finantiewezen van gemeenten. Ik heb op het oog die gemeenten, waar men genoodzaakt is het gemaal als eigen middel te behouden, doch waar de heffing niet geschieden kan door middel van gemeentelijke ambtenaren; deze toch, en die zullen wel de meeste zijn, zullen niet kunnen voorzien in eene behoorlijke surveillance en alzoo gedrongen worden dit middel van inkomsten te laten varen, en wat zal daarvan het gevolg zijn? Dat er middelen moeten worden gevonden die welligt de arbeidende en de middenklasse meer zullen treffen.

Door deze wet niet goed te keuren zal ik dan, om de woorden in ons verslag voorkomende te gebruiken, tegenstand bieden aan hetgeen de Regering en de Tweede Kamer als voldoening aan den volkswensch hebben gekenmerkt, en *impopulair* zijn. Hoe gaarne ik eenen gegronden volkswensch volgen wil, hier kan en mag ik het niet doen, en blijf ik bij mijn gevoelen, dat hij bij deze wet zoo sterk niet is als men hem afschildert.

Moge men mij nu voorts *impopulair* noemen, ik heb er vrede mede en ik kan er niets anders tegen inbrengen dan dat ik in mij zelven de overtuiging en verzekering heb zeer te zijn bewogen met het lot der arbeidende en middenklasse, in ons Vaderland, en dat ik gaarne, voor zooveel in mij is, wil medewerken om dat lot te verbeteren, en daar ik die verbetering niet zie in deze wet, houdende afschaffing van den accijns op het gemaal, zal ik uit volle overtuiging dat deze wet, welke de schatkist van een zoo aanzienlijk inkomen berooft, voor den lande niet wenschelijk is, haar mijne stem onthouden.

Herstemming voor Gemeente-Raadsleden.

Beilen. Ingekomen 85 geldige stembriefjes. Gekozen J. R. Hunse, aftredend lid, met 55 stemmen; F. Strijker had 30.

Borger. Gekozen H. J. Smit, met 29 stemmen; F. Dillingh had 7.

Coevorden. Ingekomen 78 geldige stembriefjes. Gekozen T. Stokman, met 51 stemmen, J. H. Deurink had 27.

Diever. Gekozen B. H. Hessels, met 18 stemmen; E. Mulder had 15.

Dwingelo. Gekozen F. Wichers, met 46 en J. Bloemers Klaassen, met 40 stemmen; J. J. de Weerd had 31 en J. Geerts Bloemberg 29 stemmen.

Hoogeveen. Ingekomen 173 stembriefjes. Gekozen S. G. de Vries, met 102, J. Winkel, met 94 en K. Veningen, met 82 stemmen; Mr. C. Steenbergen had 74, Mr. H. J. Carsten 52 en B. Spanjaard 48 stemmen.

Meppel. Ingekomen 141 geldige stembriefjes. Gekozen A. G. de Vries, met 81 stemmen; E. van Veen Hz. had 60.

Oosterhesselen. Gekozen H. Oldenbandringh van Oosterhesselen, oud lid, met 15 en W. Keen van Gees, met 14 van de 30 uitgebragte stemmen.

Peize. Gekozen H. Kosters, met 20 stemmen; J. Ensing had 17.

Ruinen. Gekozen J. B. Buning.

Smilde. Gekozen J. Joffers, oud lid, met 37 stemmen; J. Vitringa de Wal had 19 en J. L. Wolters 11 stemmen.

Vries. Gekozen Tonnis Kiers, met 21 stemmen; W. Buiting had 20.

Zweelo. Gekozen H. Nijhoving van Meppen en H. Lanning van Aalden, ieder met 19 van de 32 uitgebragte stemmen.

REGTSZAKEN.

Kantongeregt te Assen.

26 JULIJ. K. van der V., arbeider te Zevenhuizen (de Leek), wegens het houden van hazardspel aan den publieken weg, veroordeeld in eene boete van f 3-″; — W. M., bakker te Smilde, en N. B., straatmaker te Smilde, wegens het niet in behoorlijken staat onderhouden van een pand in een sloot, gelegen bijlangs den Witterweg te Smilde, veroordeeld ieder in eene boete van f 5-″, en bij wanbetaling in eene gevangenisstraf van een dag; — B. G., landbouwer te Peize, wegens het visschen in het Eelderdiep, zonder schriftelijk bewijs van vergunning, veroordeeld in eene boete van f 10-″, en bij wanbetaling in eene gevangenisstraf van 7 dagen; — C. S., landbouwer te Gieten, wegens het zich onttrekken aan het verrigten van persoonlijke diensten, bij versperring van wegen in de gemeente Gieten, ontslagen van alle regtsvervolging ter zake; — C. W. M. E., Rijks-Ontvanger te Gieten, en B. T., koopman te Gieten, wegens het niet verrigten van handdiensten in de gemeente Gieten, als niet bewezen, vrijgesproken.

2 AUG. P. N. en D. N., arbeiders te Pekel-A, en J. V., arbeider te Stads-Kanaal, wegens het ontsteken van vuur op het veen te Bonnerveen, op korteren afstand dan twee honderd ellen van turfstapels, zonder toestemming van Volmagten of brandmeesters, veroordeeld ieder in eene boete van f 1-″; — W. K., kleermaker te Assen, wegens het laten loopen en grazen van twee geiten op den openbaren weg, veroordeeld in eene boete van f 1-″, en bij wanbetaling in eene gevangenisstraf van een dag; — C. M., zonder beroep te Assen, wegens hetzelfde feit, veroordeeld in eene boete van f 1-50, en bij wanbetaling in eene gevangenisstraf van een dag; — C. W., weduwe J. T. S., te Assen (bij verstek) wegens hetzelfde feit, veroordeeld in twee boeten, de eerste van f 1-″ en de tweede van f 0-50, en bij wanbetaling, wegens iedere boete, in eene gevangenisstraf van een dag; — L. A., schaapherder te Valtherveen, en B. H. S., schaapherder te Valther-Mussel, wegens het laten weiden van vee op eens anders in den oogst staanden grond, veroordeeld ieder in eene boete van f 3-″; — H. G., schaapherder in de Mussel (Odoorn), wegens het, op twee verschillende tijdstippen laten losloopen van vee op eens anders bezaaiden grond, veroordeeld in twee boeten, ieder van f 3-″; — G. S, H. K., W. K. en A. A. P., arbeiders te Valthe (Odoorn), wegens het laten loopen van vee, op het met gras bezette land van een anderen, ontslagen van alle regtsvervolging ter zake.

INGEZONDEN STUKKEN.

Wij worden verzocht, nog het onderstaande berigt omtrent het inslaan van den bliksem in den molen te Coevorden mede te deelen:

In den namiddag van den 24 j.l. sloeg de bliksem in de roe of vlengel van den koornmolen des heeren *K. van Tarel* te Coevorden; langs de roe drong hij bij de kap van de as naar binnen, het deurtje naast de laatste verbrijzelende. Bij de hals van de as, na vooraf de kop der as te barsten te hebben geslagen, moet de straal zich in tweeën hebben verdeeld, loopende het eene gedeelte langs de as, waarvan een stuk werd afgebroken, tot nagenoeg in het midden der as, sprong van daar op een stijl, welke gescheurd werd, en voorts naar beneden, na vermoedelijk vooraf de ring, waarop de kap draait, de korte spruit en de windpeluw te hebben verbrijzeld; vandaar moet hij op de tweede zolder zijn doorgedrongen en uitweg gezocht en gevonden hebben door de planken, welke afgeslagen zijn; de glazen, die voorzigtigheidshalve gesloten waren, zijn stuk geslagen. Het andere gedeelte der bliksemstraal moet dadelijk bij de hals van de as eene opening tusschen den zolder en de molenwand hebben gevonden — thans nog zigtbaar — en langs eene stijl, die in brand raakte, mede op de derde zolder zijn gekomen, en vandaar langs diezelfde stijl gansch naar beneden in den molen, waar zij een stikkenden zwaveldamp achterlatende, een uitweg boven de groote deur zocht door het afscheuren en verbrijzelen van eene menigte planken. Dáár, namelijk beneden in den molen, bevonden zich op het oogenblik des ongevals, de molenaar *Schoe*, zijn zoon *Lucas*, de zoon des eigenaars *Weggeman van Tarel* en de bakker *H. Luik*. Een oogenblik na de uitbarsting, zagen zij door de windgaten heen brand op een der zolders; zonder te bedenken in welk gevaar hij zich begaf, ijlde *Lucas Schoe* naar boven, snelde ook even spoedig weder naar beneden, toen hij ontdekt had, waar de brand was, om water aan te halen. Op de molenwerf ontmoette hem de timmerman *Jan Rozeman*, die reeds met water kwam aandragen. Hij met nog eenige andere werklieden, welke in de nabijheid aan den arbeid waren, hadden uit den damp, die uit den molen sloeg, reeds opgemaakt, dat daar brand was. Vliegend snelden zij nu naar boven en blusschen, door nog meer aangebragt water, nog tijdig den brand, zoodat door het kloek bestaan en de tegenwoordigheid van geest van genoemden *Lucas Schoe*, later geholpen door *Jan Rozeman*, verhinderd is, dat de molen in brand geraakte, waardoor grootere schade aan de Haagsche Brandwaarborgmaatschappij is voorkomen, en de belendende huizen buiten gevaar geraakten. Beiden verdienen eene eervolle vermelding en nog meer.

CORRESPONDENTIE.

Het stuk van X wordt niet geplaatst voornamelijk, omdat het ons ongefrankeerd is toegezonden.

ADVERTENTIEN.

Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, mijne geliefde echtgenoote JOHANNA VAN DER WEIJDE.

W. G. E. BERTRAM.

ASSEN, 3 Augs. 1855.

Op den 25sten dezer overleed tot onze bittere droefheid onze eenige dochter AAFKE, in den ouderdom van bijna 29 jaren.

ASSEN, 31 Julij 1855.

S. GRATAMA.
J. G. O. GRATAMA—KIJMMELL.

Eenige kennisgeving.

Wegens het op reis zijn van familiebetrekkingen buiten 's lands wordt dit berigt nu eerst medegedeeld.

De PROVINCIALE COMMISSIE van GENEESKUNDIG ONDERZOEK en TOEVOORZIGT in Drenthe, zal vergaderen op Woensdag den 8sten Augustus e. k. des voormiddags ten negen uur.

In haren naam:
D. COHEN,
Secretaris.

De Notaris W. F. VAN DER MUELEN te Hardenberg zal, ten herberge van G. J. VAN DER VEEN, in den Velde, gemeente Gramsbergen, op *ZATURDAGEN* den 18 Augustus en 1 September 1855, telkens des voormiddags om 10 uren,

PUBLIEK DOEN INZETTEN EN VERKOOPEN:

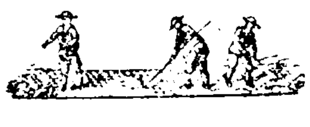

Ongeveer 6 bunders **best HOOILAND** en 3 bunders **uitmuntend BOUWLAND**, alles gelegen in Holtheme, gemeente Gramsbergen, alwaar aanwijzing te bekomen is bij den eigenaar E. SCHONEKAMP.

Ten verzoeke van den Heer H. S. GRATAMA, zullen op *MAANDAG* den 6 Augustus e. k., des namiddags 3 uren, **PUBLIEK WORDEN VERKOCHT:**

DRIE à VIER KAMPEN ROGGE,

bij AKKERS en kleine GEDEELTEN, op stam staande aan de *PEELERWIJK* bij de *ASSERWIJK*.

Aanwijzing bij A. BAL aan de Asserwijk, bij WIJBE ALBERTS op Kiewietsoord.

A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN,
Notaris.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van Peize maken door dezen aan de belanghebbenden bekend, dat in die Gemeente op **WOENSDAG, 29 AUGUSTUS E.K.**, eene

VEEMARKT

zal worden gehouden, waartoe aldaar schoone gelegenheid bestaat; terwijl er hoegenaamd geene **PLAATSGELDEN** van Vee of Kramers enz. gevraagd zullen worden.

PEIZE, 31 Julij 1855.

Burgemeester en Wethouders voornoemd:
H. J. HULST, Burg.
J. EITENS, Weth.

IN NAAM DES KONINGS!

Op MAANDAG den DERDEN SEPTEMBER 1800 vijf en vijftig, des morgens te 10 uren, zal ter rolle van de ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te Assen, in het PALEIS VAN JUSTITIE aldaar, worden overgegaan tot den

EXECUTORIALEN VERKOOP
EN TOESLAG
van de HELFT in de navolgende

Vaste Goederen,

allen gelegen in de Gemeente *DALEN*, als:

1o. Een perceel **BOUWLAND**, kadaster sectie C no. 889, groot 28 roeden 30 ellen; —

2o. Een perceel **BOUWLAND**, kadaster sectie C no. 2040, groot 29 roeden 40 ellen; —

3o. Een perceel **BOUWLAND**, kadaster sectie C no. 2120, groot 37 roeden 80 ellen; —

4o. Een stuk **HOOILAND**, kadaster sectie E no. 33 groot 65 roeden; —

5o. Een stuk **HOOILAND**, kadaster sectie E no. 87, groot 47 roeden 50 ellen; —

6o. Een stuk **HOOILAND**, kadaster sectie E no. 94, groot 75 roeden 80 ellen; —

7o. Vijf **WEIDEN** in de ALGEMEENE WEIDE te Dalen, genaamd de *OSHAAR*, kadaster sectie F nos. 104 tot en met 110 en 190 tot en met 200, groot voor het geheel 790 bunders 6 roeden 80 ellen.

Deze GOEDEREN zijn in beslag genomen ten laste van ZWAANTIEN JIPPING, weduwe JAN BOESJES, wonende te DALEN, ten verzoeke van Mr. ALBERT VOS, Procureur, wonende te Assen, die in dezen voor zich zelven als zoodanig occupeert en domicilie kiest ten zijnen huize te Assen aan den Brink.

ASSEN, 2 Augs. 1855.

A. VOS.

BURGERLIJKE STAND.

ASSEN, 26 Julij—2 Aug. *Overl.* M. C. Roos, geh. vl., ruim 35 j., L. Bartelds, ongeh. ml., ruim 30½ j.; aangegeven een levenloos kind van het vr. gesl. van H. Hovius.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 3 *Aug.*

Tarwe, Jarige	70 N.pd. ƒ 14.75		Boekweit, zand 64	N.pd. ƒ	7.45
„ N. Oml.	70 „ „ 13.35		„ „ 66	„ „	7.85
dito.	72 „ „ 14.10		„ veen 66	„ „	7.55
„ „ Old.	70 „ „ 13.80		„ „ 68	„ „	7.95
„ „ „	72 „ „ 14.60		Paardeboonen..	8.25	à 8.50
Rogge, N. Inl.	64 „ „ 8.40		Groene Erwten. „	—.—	à —.—
„ „ „	66 „ „ 8.90		Graauwe „ „	0.00	à 00.00
„ „ „	68 „ „ 9.40		Koolzaad ... ƒ	13.00	à 17.00
Haver. N. dikke	40 „ „ 4.05		Gort, grove . „	10.25	à 10.50
„ „	42 „ „ 4.25		Gort, parel , „	14.00	à 14.60
„ Voer	36 „ „ 3.70		Olie, raap per vat	55.50	à —.—
„ „	40 „ „ 4.10		Raapkoeken		à —.—
„ Zwarte	36 „ „ 3.55		Lijnkoeken	—.—	à —.—
„ „	40 „ „ 3.95		Boter ¼ ton....	—.—	à —.—
Garst, N. wint.	54 „ „ 5.45		Boter ⅛ „		à —.—
„ „ „	56 „ „ 5.95				
„ „ zomer	56 „ „ 0.—				
„ „ knob.	60 „ „ 6.30				

Tarwe bijna zonder zonder handel. — Rogge slap en tot bovenstaande verlaagde prijzen alleen bij gerijven te plaatsen. — Boekweit mede iets lager verkocht. — Gerst in een doen. — Dikke Haver 10 cent lager nog mooijelijk te plaatsen, Voer en Zwarte bijna in een doen. — Boonen als voren. — Er was heden ongeveer 8 last Koolzaad ter markt, algemeen niet droog en zeer ongelijk van kwaliteit, hetwelk als genoteerd naar deugd is verkocht. — Aveelzaad vond bijna geen koopers en niet dan lager te plaatsen.

ASSEN, 2 Aug. Rogge ƒ 9.35 tot ƒ 10.00. Boekweit ƒ 7.. tot ƒ 8.40. Boter 85 a 90 ct. het N. ℔. Aardappelen ƒ 0.00 ƒ 0.00. Stroo ƒ 9.00. Prijs van het Roggebrood ƒ 0.72 de 6 N. ℔

MEPPEL, 2 Aug. Rogge ƒ 9.50 a 10.50. Boekweit ƒ 8.0 a ƒ 8.75. Boter 1½ N. ℔ ƒ 1.40 a ƒ 1.50. Boter per ⅛ v. ƒ 18.00 a ƒ 20.00.

COEVORDEN, 30 Julij. Rogge ƒ 10.00. Boekweit ƒ 8.0 Boter ƒ 0.65.

HOOGEVEEN, 31 Julij. Rogge ƒ 10.05. Boekweit ƒ 8.. Haver ƒ 0.00. Honig per ℔ ƒ 0.00. Boter het N. ℔ ƒ 0.85.

AMSTERDAM, 1 Aug. TARWE met weinig handel, eenige partij iets lager, bij gerijven als voren: 127 ℔ bonte Poolsche ƒ 486; 128 ℔ dito ƒ 490, 492; 126 ℔ dito ƒ 470 bij partij. ROGGE bij partij lager afgegeven; 124 ℔ Rostocker ƒ 300; 1.. ℔ Pommer ƒ 300; 122 ℔ Mecklenb. ƒ 292; 120 Odessa ƒ 294. GARST en HAVER zonder handel. — BOEKWEIT prijshoudend; 120 ℔ Holsteinsche f 260 a/Zaan. — KOOLZAAD o.. veranderd: Haarlemmermeer f 16½, 16; op 9 v. Olie in O.. £ 91½. — LIJNZAAD zonder handel. — RAAPOLIE prijs.. op 6w. f 55¾; Vl. f 54½; Najaar f 52⅜ ' ¼. — LIJNOLIE i.. aangenamer; op 6w. f 43¾; Vliegend ƒ 42½; 1o. Sept. f 43, Oct. f 43¼, ½; Nov. f 43½, ¾; Dec. f 43¾, 44. — HENNEOLIE op 6w. f 47¾; Vliegend f 46½. — RAAPKOEKEN P.. 1040 stuks f 100. —

VRIJDAG, 3 Aug. Tarwe onveranderd; 127 ℔ nieuwe bonte Poolsche f 486. — Rogge f 8 lager bij partij; 120 ℔ Pruissische f 290. Gerst en Boekweit prijshoudend. Haver zonder handel. Koolzaad ½ £ lager; op 9 vat op het Najaar 91 £. Raapolie op 6w. f 55¼, vlieg. f 54; op het Najaar f 51¾. Lijnolie op 6w. f 44; vlieg. f 42¾.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 2 *Aug.* 1855.

			GEBLEVEN.
Nederl. W. S.	2½	pct.	63⅝
„ „	3	„	75¾
„ „	4	„	93 11/16
Amort. Synd.	3½	„	90¼
Handelm.	4½	„	
O. I. Leening	4	„	93⅜
Aand. Holl. Spoorw.			
Aand. Rijn Sp.	4½	„	
Haarl. Meer	5	„	
Rusl. Ob. Hope	5	„	103⅛
Dito 1828/29	5	„	102
Cert. 1831/33	5	„	84½
Dito 1840	4	„	79¼
Dito Stieglitz	4	„	78¼
Ins. in Assign.	6	„	
Cert. van dito	6	„	

			GEBLEVEN.
Polen. Oblig.	4	pct.	71..
Spanje. Oblig.	1	„	18..
Obligatiën	3	„	38
Binnenl.	3	„	31 3/16
Amortisable			
Bewijz. Coup.			
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5	„	68..
„ „	4	„	
„ Metal.	5	„	61..
„ „ N.	5	„	73..
„ „	2½	„	31..
Belgie, Cert.	2½	„	
Rothschild	2½	„	51..
Portug., Oblig.	3	„	39..
„	4		
Amerika Bank-Act.			

zocht, wel te willen bewerken, dat het bestek en de verdere stukken ten spoedigste worden goedgekeurd en voorts verklaard, dat de afwijking van het primitieve plan van aanleg op de uitbetaling van het toegezegde subsidie geene nadeelige gevolgen hebben zal.

„Na gedaan onderzoek maken wij geene zwarigheid, aan uwe Vergadering voor te stellen, Hare resolutie van 13 April des vorigen jaars no. 8, in dier voege te wijzigen, dat het daarin vermelde subsidie wordt verleend en zal worden uitbetaald, onverschillig of de weg tusschen Assen en Beilen van verbrijzelde keijen of klinkersteenen worde gemaakt.”

Zonder discussie wordt conform het voorstel van Ged. Staten besloten.

Daarop sluit de Voorzitter deze zitting.

VERGADERING VAN 21 JULIJ 1855.

De Voorzitter opent de Vergadering te elf uur.

Er zijn tegenwoordig 26 leden. Afwezig zijn de heeren: *Witsenborg*, *Denning*, *Nijenhuis*, *H. J. Carsten*, *Kok*, *van Veen*, *Nijsingh*, *L. Carsten* en *Stiingenberg*.

De notulen der vorige Vergadering worden gelezen, en, na een paar aanmerkingen, goedgekeurd.

De Commissie voor de begrooting brengt bij monde van den heer Mr. *J. T. Homan*, ten aanzien van de wijze van voorziening in de middelen der begrooting, die gisteren zijn afgestemd, het navolgend rapport uit:

„Tengevolge der afstemming van de artikelen 6 en 7 de 1e afdeeling van hoofdstuk II der inkomsten van de Provinciale begrooting voor de dienst van 1856, in Uwe Vergadering van gisteren, is die begrooting nader aan ons gerenvoijeerd, met uitnoodiging, om ter voorziening in

4

het daardoor ontstaan te kort, de noodige voordragt te doen.

»Na grondig onderzoek en ernstige overweging der zaak, hebben wij de eer, U voor te stellen, om in plaats van de verworpen posten, als:

art. 6 ten bedrage van	*f* 2744.64
en » 7 ter som van	- 598.47
te zamen	*f* 3343.11

onder voormelde 1e Afdeeling van hoofdstuk II op te nemen een nieuw art. 6 onder deze omschrijving: »$3\frac{1}{2}$ opcenten, ten zelfden einde op de hoofdsom der belasting op het personeel over het dienstjaar, loopende van 1° Mei 1856 tot ultimo April 1857 . *f* 2401.56"

Voorts art. 1 der 2e Afdeeling van dat hoofdstuk: »Opbrengst van den »tol op den weg van Assen over »Rolde en Gieten naar de Hilte", te verhoogen met	*f* 350.00	
en art. 2*a*: »Opbrengst van het af»vaartsgeld op de Drentsche hoofdvaart" te verhoogen met	- 600.00	
te zamen . . .		*f* 3351.56
en om de		*f* 8.45

waarmede de raming der inkomsten dientengevolge zou worden verhoogd, toe te voegen aan den post voor onvoorziene Uitgaven, art. I van Hoofdstuk IX der begrooting.

»Na den loop, die de discussiën over de verhooging der middelen van inkomst hebben genomen, is voor het tegenwoordige geene verhooging der opcenten op de grondlasten denkbaar.

»De meerderheid Uwer Commissie acht eene verhooging der opcenten op het personeel alnog minder raadzaam, en heeft alleen met het oog op den drang der omstandigheden en bij volslagen gemis aan andere middelen, toegegeven, dat die opcenten $1\frac{1}{2}$ hooger dan ter begrooting voor 1855 zullen worden opgevoerd.

»De opbrengst, zoo van den tol op den weg van Assen over Rolde en Gieten naar de Hilte als van het afvaartsgeld op de Drentsche Hoofdvaart over 1854, wettigt de

verhooging, die wij hebben voorgesteld, aan de betrekkelijke begrootingsposten voor de dienst van 1856 toe te voegen, en wij vleijen ons, dat Uwe Vergadering er geen bezwaar in zien zal, in zooverre op die posten terug te komen."

De *Voorzitter* bedankt de Commissie voor de genomene moeite, en stelt voor het rapport dadelijk in behandeling te nemen, waartegen zich niemand verzet.

Alvorens daartoe over te gaan, deelt de *Voorzitter* mede, dat de heer *Nijsingh* hem heeft kennis gegeven, dat hij door ambtsbezigheden verhinderd is de vergadering bij te wonen.

Eerst brengt de *Voorzitter* in omvraag het voorstel, om 3½ opcenten op de hoofdsom van het personeel te heffen; dit wordt aangenomen met 16 tegen 10 stemmen; tegen waren de heeren *de Jonge*, *Oosting*, *Sluis*, *v. d. Wijck*, *Blom*, *Vos*, *Kniphorst*, *L. Homan*, *Willinge* en *v. d. Vlies.*

Daarop worden de beide voorstellen tot verhooging der artikelen 1 en 2 van Afd. II Hoofdst. II der inkomsten met algemeene stemmen aangenomen.

Nadat de post voor onvoorziene uitgaven met de *f* 8.45, in het rapport vermeld, was aangevuld, werd de geheele begrooting in omvraag gebragt en met algemeene stemmen aangenomen.

Op voorstel van den *Voorzitter*, wordt besloten, de begrooting aan Heeren Gedeputeerde Staten te renvoijeren, om daaraan verder het noodig gevolg te geven.

De heer *van Echten van Holthe*: Ik wenschte wel, dat de vergadering besliste, of de memorie van toelichting is een stuk van Ged. Staten, dan wel of de Staten moeten gerekend worden, dezelve te hebben overgenomen; in het laatste geval zal dezelve, alvorens te worden opgezonden, eenige wijziging behoeven.

De *Voorzitter*: Ik geloof, dat het een stuk van de Staten geworden is; en ik stel voor, de memorie te wijzigen en daarna op te zenden.

Dienovereenkomstig wordt besloten.

De *Voorzitter*: Ik heb van den heer *van der Vlies* het volgend schriftelijk voorstel ontvangen:

»Aan de Heeren Gedeputeerde Staten te verzoeken, maatregelen te beramen, om vollediger Verslagen van het verhandelde in de vergaderingen der Provinciale Staten

voor het algemeen verkrijgbaar te stellen, de benoodigde kosten te vinden uit Art. 1 van Hoofdstuk IX der begrooting van Provinciale uitgaven, en, zoo noodig, bij eene suppletoire begrooting."

In omvraag gebragt zijnde wordt dit voorstel met algemeene stemmen aangenomen.

Aan de orde wordt gesteld het adres van de heeren *Niemeijer* en *Langeveld* om subsidien tot aankoop van een houten gebouw te Schoonoord tot een schoolgebouw en tot gedeeltelijke vinding der gelden voor de bezoldiging van een onderwijzer.

De *Voorzitter*: Ik stel voor om dit adres *ter beschikking* te renvoijeren aan Ged. Staten, met opdragt, om casu quo magtiging van den Koning aan te vragen tot vinding der kosten uit den post van onvoorziene uitgaven.

De heer *van der Vlies*: Ik geloof dat het regel is, om het bestuur der gemeente, waartoe een gehucht behoort, waarin men eene school wil oprigten, deswege te hooren, en ik wilde daarom wel tevens aan Ged. Staten opgedragen hebben, om het bestuur van Sleen over dit verzoek te verstaan.

De *Voorzitter*: Het was juist de bedoeling van mijn voorstel tot renvooi aan Ged. Staten, dat deze de zaak zouden instruëren, waartoe ook het hooren van het gemeentebestuur behoort.

De heer *Oosting*: Aan de reden, waarom ik het woord wilde vragen, is gedeeltelijk te gemoet gekomen door hetgeen Mijnheer de Voorzitter heeft gezegd; tot geruststelling van den heer *van der Vlies* meen ik nog te moeten opmerken, dat volstrekt voor het schoolonderwijs te Schoonoord iets dient gedaan te worden, en dat het groot aantal kinderen, dat zich daar bevindt en van onderwijs geheel en al verstoken is, eene spoedige voorziening vereischt.

De *Voorzitter*: het is juist, om spoed in deze zaak te bevorderen, dat ik mijn voorstel heb gedaan.

Met algemeene stemmen wordt overeenkomstig dit voorstel besloten.

De *Voorzitter*: er zijn nog onafgedane adressen van ingezetenen van *Koekange*, *Broekhuizen*, etc., omtrent den aanleg van kunstwegen tusschen Meppel en Hoogeveen. Daar omtrent deze kunstwegen eene beslissing is genomen, stel ik voor, deze adressen aan te nemen voor informatie.

Dienovereenkomstig wordt besloten.

De *Voorzitter*: Ingevolge het door mij te kennen gegeven voornemen, heb ik met H.H. Ged. Staten gesproken over het doen van een voorstel aan de Vergadering om een termijn te stellen, waarbinnen adressen aan de Staten moeten worden ingediend. H.H. Ged. Staten hebben mij verzocht, aan de Vergadering te kennen te geven, dat er bij hen nog al bezwaren bestonden tegen het stellen van een termijn als bedoeld, omdat er adressen kunnen zijn, welke spoed vereischen of in verband staan met aanhangige zaken, zoodat door het stellen van een termijn de vrijheid der ingezetenen, om zich tot de Provinciale vertegenwoordiging te wenden, wezenlijk zou beperkt worden. Ik stel echter voor, dat telkens, wanneer een adres niet acht dagen voor den aanvang der Staten-Vergadering is ingekomen, door U, Mijne Heeren, worde beslist, of hetzelve in behandeling zal worden genomen.

De heer *van der Vlies*: het was geenszins mijn voornemen, om de vrijheid der ingezetenen te beperken, om zich tot hunne Staten te wenden, maar alleen om te bewerken, dat al hetgeen bij de Staten in behandeling komt, behoorlijk geinstruëerd en voorbereid zij, en de orde der werkzaamheden niet telkens worde verstoord. Het doet mij genoegen, dat H.H. Ged. Staten liberaler en vrijzinniger geweest zijn, dan zij gedacht hebben, dat ik was; het was alleen mijne bedoeling, om de discussien regelmatiger te doen plaats hebben; ik vereenig mij echter geheel met de bezwaren van Ged. Staten.

De *Voorzitter*: ik stel voor, om de mededeeling van Ged. Staten voor informatie aan te nemen. Dienovereenkomstig wordt besloten.

Aan de orde wordt gesteld de missive van H.H. Ged. Staten nopens het kanaal van Assen naar Groningen.

De heer *J. Oosting*: De stem, welke ik zal uitbrengen over het voorstel van H.H. Ged. Staten, zal afhangen van de inlichtingen, welke ik van hen zal bekomen. Ik lees in het rapport uitdrukkingen als deze: »het is niet »geweest eene vraag uit nood gedaan," »wij hebben niet »noodig de hulp zoo duur te koopen," en verder: »dat »het ons geenszins passen zal voor de provincie eene ver»bintenis aan te gaan, als die hier ter sprake is gebragt." Het is mij na het lezen dezer uitdrukkingen twijfelachtig, of Ged. Staten, bij latere voorstellen zich al dan

niet in verbinding willen stellen met de concessionarissen; zoo Ged. Staten meenden, voor het vervolg alle voorslagen te moeten afslaan, dan zou ik tegen het rapport moeten zijn; ik wilde daarom wel weten, of dit de meening van Ged. Staten is, en, zoo neen, of er geen middel zou zijn, om op eene andere wijze aan het denkeeld, om het water uit het Hoornsche diep op het bovenpand der Hoofdvaart te brengen, gevolg te geven: er wordt steeds geklaagd over gebrek aan water op het bovenpand; zoo er dus een middel is, om dit te verhelpen, dan dient men het aan te grijpen, zoo nl. de kosten minder bezwarend zijn, dan bij het door de concessionarissen gedaan voorstel, hetwelk, mijns inziens wel voor wijziging vatbaar is; het zou onstaatkundig zijn, reeds vooraf alle voorslagen in dezen af te slaan.

De heer *Sluis*: Ik kan natuurlijk alleen voor mij zelven spreken, maar ik geloof dat ik het gevoelen van al mijne mede-Gedeputeerden uitspreek, als ik zeg: het antwoord op de vraag van den heer *Oosting* ligt in de conclusie van het voorstel: »dat het ons niet zou passen voor de provincie met de onderneming eene overeenkomst aan te gaan, *als die hier ter sprake is gebragt.*" Het is niet de bedoeling van Gedeputeerde Staten, het kon hunne bedoeling niet zijn eene scheidsmuur op te rigten tusschen de provincie en de onderneming, waarbij het belang der provincie zoo zeer is betrokken en waarin die provincie hare belangstelling zoo krachtig heeft doen uitkomen. Gedeputeerden hebben gesproken van het *gedane* voorstel. Ieder nieuw voorstel dat tot hen mogt worden gebragt, zij zouden het weder brengen bij u, Mijne Heeren! bij de Staten.

De heeren *van Echten van Holthe*, *J. Tonckens* en *Meursing* verklaren van hetzelfde gevoelen te zijn.

De heer *Oosting*: Ik blijf bij mijn gevoelen, dat de bewoordingen van het rapport geene genoegzame zekerheid omtrent de meening van Ged. Staten geven; de verklaring echter van de leden van het Collegie is mij voldoende, om het rapport aan te nemen; maar ik heb uit het rapport moeten afleiden, dat Ged. Staten geene voorslagen meer wilden aanhooren, omdat zij hebben doen uitkomen, dat de hoofdvaart des noods geen water van elders noodig heeft; ik blijf echter gelooven, dat elk middel,

om in het watergebrek te voorzien, moet aangegrepen worden.

De heer *Sluis*: Na hetgeen de heer *Oosting* ten tweeden male gezegd heeft omtrent de bedoeling, die hij aan Ged. Staten toeschrijft, en waarvan uit het voorstel zou blijken, moet ik verklaren, dat ik niet anders zien kan, of daarmede wordt eene onverdiende blaam op Ged. Staten geworpen. Onverdiend, omdat van de bedoeling, waarvan de heer *Oosting* spreekt, met geen enkel woord uit het voorstel blijkt. Ged. Staten zeggen zeer duidelijk, het zou wenschelijk zijn, het bovenpand altijd op peil te kunnen hebben, maar de provincie heeft niet noodig, de hulp, waarop uitzigt geopend is, *zóó duur te koopen* Hebben woorden een zin, eene beteekenis, dan is die hier duidelijk. De heer *Oosting* handelt zeer ligtvaardig, met te spreken op grond eener *toegedichte* bedoeling. Ged. Staten zijn, zooals ieder uwer, gestemd vóór de onderneming: maar daarom mogen zij de provincie er niet aan opofferen. Waren zij kwalijk gezind jegens deze onderneming, zij zouden verdienen, dat hun het vertrouwen der Staten werd onttrokken, zij zouden dat vertrouwen niet waardig zijn.

De heer *Oosting*: Het gezegde van den heer *Sluis* noodzaakt mij, om eenige opheldering te geven; ik heb geen blaam op het Collegie van Ged. Staten willen werpen; ik stel hoogen prijs op hun præadvies in dezen, maar Ged. Staten kunnen niet vorderen, dat de Staten blindelings hun rapport volgen; de Staten hebben niet in 24 uren tijds de volumineuse stukken betrekkelijk dit Kanaal kunnen nazien; ik meen daarom alle mogelijke inlichtingen te mogen vragen. Bij nader onderzoek zou het Collegie welligt tot geheel andere gedachten kunnen komen; het zou geheel onstaatkundig zijn, om zich aan alle onderhandelingen met de concessionarissen te onttrekken.

De heer *van Echten van Holthe*: Ik wilde alleen op één punt den heer *Oosting* inlichten; het zijn niet Ged. Staten geweest, die van de Vergadering gevergd hebben, om in 24 uren de volumineuse stukken betrekkelijk dit Kanaal na te zien; het voorstel daartoe is van de leden uitgegaan; het is juist op het voorstel van mijn collega *Sluis* geweest, dat aanvankelijk de behandeling 14 dagen is uitgesteld geworden. En wanneer men de stukken naziet, dan zal men de overtuiging erlangen, dat Ged. Staten deze

zaak met de meeste belangstelling hebben behandeld en er geen schijn van vooringenomenheid bestaat, waarvan zij nu verdacht worden.

De heer *Oosting*: De heer *van Echten* heeft gelijk; niet Ged. Staten maar de heer *van der Wijck* heeft voorgesteld, om de zaak van het kanaal heden te behandelen; de meerderheid heeft zich daarmede vereenigd; ik heb gepoogd al de stukken, die vele in getal zijn, na te zien, maar ik heb het niet kunnen doen; hoe anderen het hebben kunnen doen, begrijp ik niet.

De heer *van der Vlies*: De stukken zijn ter inzage gelegd, en ik heb een gedeelte van den tijd, waarover ik beschikken kon, tot onderzoek van dezelve gebezigd. Reeds in de eerste dagen dezer zomervergadering zijn deze stukken bij de vergadering ingekomen, van af dien tijd hebben ze ter visie gelegen; die dezelve in dien tijd niet heeft nagezien, zal het ook niet doen, al wordt daartoe een nieuw uitstel van tien dagen verleend; ik heb er daarom voorgestemd, om heden de zaak te behandelen, en blijf gelooven, dat een uitstel niets zal baten.

De heer *J. T. Homan*: Het heeft mij zeer gespeten, dat er met deze zaak, die van zooveel gewigt is, zooveel haast is gemaakt, ik heb geene gelegenheid gehad, om de stukken bedaard na te zien; ik ben niet genoegzaam ingelicht, en zal mij daarom buiten stemming houden. Ik moet den heer *van der Vlies* tegenspreken, dat de stukken van af de eerste dagen dezer zomervergadering steeds ter visie hebben gelegen. De stukken zijn door Ged. Staten bij de Staten overgebragt, maar zijn door de Staten aan de Gedeputeerden gerenvoijeerd, en daar gebleven, totdat deze dezelve met hun rapport van den 19 dezer maand weder ter tafel hebben gebragt.

De heer *van der Vlies*: Wat er gebeurd is, toen ik niet in Assen was, weet ik niet, maar zoolang ik in Assen ben geweest, heb ik de stukken kunnen nazien; ook anderen hadden ze zeker van heeren Ged. Staten kunnen krijgen. Ik voor mij moet verklaren, dat ik genoegzaam ben ingelicht. Ik heb niet nagegaan, of de cijfers en de sommen goed zijn, of de berekeningen uitkomen, of de uitvoering, in voegen voorgesteld, zal kunnen plaats hebben; ik ben daartoe in deze zaken te weinig ervaren, en moet op de inlichtingen van deskundigen afgaan; ik heb alleen de geschiedenis der concessie en de stukken, welke